

A' MOSTANI DITSÖSÉGESEN URALKODÓ
FELSÉGESTSÁSZÁR, II. JOSEF,
ERDÉLY ORSZÁGA'
FEJEDELMÉNEK,
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL ÉPÜLT N. SZEZENI REF.
TEMPLOMNAK FEL-SZENTELÉSEKOR
MONDOTT
S Z E N T

TANITÁSOK.

M E L L Y E K E T ,
Isten Ditsőségére, ez Isten' Házának emlékezetére,
és az itten lévő Ekklesiához való bűzgó Szereteteknek
meg-bizonyításokra

MÉLTÓSÁGOS L. B. VARGYASI

*Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely*

DANIEL ISTVÁN
UR,

A' FELSÉGES TSÁSZÁRNAK Belső Titok Tá-
nátsofsa, Ő Excellenciája, mint az Isten Háza'
jól-tévő Tútora, és Élete' Drága Uri Párja

MÉLTÓSÁGOS GROFF

MIKES ANNA

ASZSZONY Ö EXCELLENTZIÁJA,

Az Isten' Házának kegyes dajkája.

Ki - nyomtattattak

K O L O S V Á R A T T

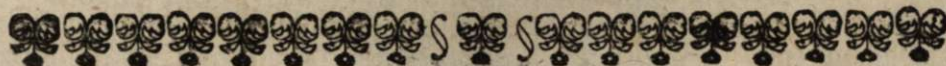
A' REF. KOLLEGYIOM' Betüivel, MDCCLXXXVII. Eftend.

*Mindeneket az Isten' ditsőségére mivellyetek, Az UR
JÉsus' Nevében, Hálákat adván az ISTENnek*

Székelyudvarhely

Kol. III.

✻   ✻   ✻

AZ EXCELLENTZIÁTOK Kegyességének , a'
több különös jó-téteményei között , ez-is egy
bizonyos jele , hogy ezen SZENT-TANITÁ-
Sokat , a' fellyebb meg-nevezett Tzélből , Vi-
lág' eleibe botosítani , és azokban a' N. Szebe-
ni új Templomot , és annak Fel-Szenteltetését,
kivánják EXCELLENTZIÁtok emlékezetbe
hagyni : Ajánlya azért alázatos köszönettel Ek-
klefiánk , nem tsak ezeket a' TANITÁSokat ;
hanem a' maga további lehető boldogsága' ne-
vekedésének-is elő-mozdítását , az EXCEL-
LEN.

A 2

LENTZIÁtok szokott Kegyefségeiben, és jól-
tévő Emlékezetekben; szorós Kötelességének
tartván Keresztény szívettel és háládatossá-
gal mindenkor kegyes Jól-tévőinek, és azok-kö-
zött EXCELLENTZIÁTOKnak-is, minden
áldást kívánni; ezokáért, búzgó indulattal tisz-
teli-is álhatatofon.

EXCELLENTZIÁTOKAT

Nagy Szeben 1. Julii,

1 7 8 7.

A' N. Szebeni
REFORM. EKKLESIA

SZENT TANITAS,

A' MELLYET

A' NAGY SZEBENI LEG-ELSŐ UJJ REFOR-
MATUM TEMPLOMNAK FEL-SZEN-
LÉSE ALKALMATOSSÁGÁVAL TETT

XXVI-dik 9-bris MDCCLXXXVI.-ban.

SZABO SAMUEL

N. ENYEDI ELSŐ THEOL. PROFESSORA.

Die 27 Julii Anno 1787
Cibinii.

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

Imprimatur:

C. JOANNES NEPOM. ESZTERHÁZY.

M. Pr.

Sziből, és Lélekből imádandó tellyes Szent-Háromság, örökké áldandó egy Isten, ki lakozól az Egekben, és Uralkodól az egész földön Felségesen! esmérjük melly sok rendbéli Lelki, és Testi áldásaiddal látogattál-meg-minket a' mi Anyáinknak méhétől fogva mind eddig, mind a' Terméketnek, mind a' Kegyelemnek Országában, és háláadó szívvel ezt valjuk; hogy megérdemletted mi töllünk a' ditséretet, fel-magaftalást, és az Hála adást mind-örökké!

De mit kell még-is ortza-pirulással Te előtted meg-vallanunk? ezen kötelességünket el-múlattuk! a' Te Jóságodat meg-nem betsültük; el-vett Javaidért hálákat nem-adtunk, áldásidról el-felejtkezünk: azokkal a' Te Ditsőséged, és magunk's felebarátunk házá ellen éltünk: sőt a' mi rettenetesebb! sok fertelmes büneinkkel Édes Atyai Jívedet meg-fomorítottuk! foros igazságodat veszedelmünkre! magunk ellen fel-fegyverkeztettük: meg érdemlettük, azért mi-is Te Tölled, az baragot, az el-vettetést, és a' kemény büntetést!

Oh Irgalmaságnak Istene! fellyül haladta még-is a' Te könnyőreletesege, a' Te Igazságodnak foros vóltát! és imé mi hozzánk érdemetlenekhez, a' gonof helyet, Kegyelemmel járúttál!

El-jöttél a' Te Ditsőségeddel mi közinkbe, hogy lakoznál mi velünk; Házat építettél Te magadnak itten mi-közöttünk, a' melly lenne Imádságnak Háza, és a' Menny-Orzágnak kapuja.

Oh minden Lelkeknek Istene! az Egeknek Egei bé-nem foghatnak Tégedet; mennyivel kevésbé e' Ház! nem lakozól Te kézzel tsinált Templomban; hanem a' Te Felséges Ditsőségedbe! mindazonáltal még-is meg-foktad magodat alázni a' Te Terem-

Teremtéséhez: és azokkal, mint jó Atya, járj, mulatozól,
és társalkodól.

Oh Felséges Isten! gyakorold mi-rajtunk-is ezen Atyai-fé-
reteteted! tsinálj örökös állást Te magadnak e' Szent-Házban
mi közöttünk: nézzenek éjjel és nappal a' Te femeid ezen
Házra. Légyen itt a' Te Neved: halgasd-meg az Imádságot,
mellyel imádkoznak ez helyen a' Te Híveid és Szenteid, és
meg-halगतván, légy kegyelmes ö hozzájok.

Minden könyörgést, mely légen, akár-mely embertől, vagy
az egész Gyülekezettől ez helyben: sőt az idegentől-is, a' ki nem
a' Te Néped közül való volna: halgass-meg a' Te lakó helyed-
ből, a' Mennyeiből, és légy kegyelmes.

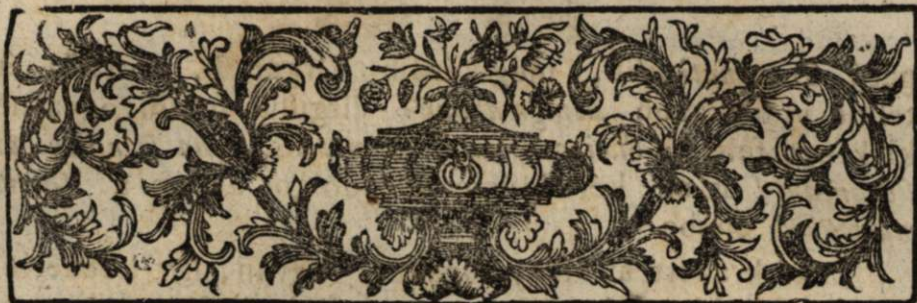
Ha a' Királyokért, Fő-Méltóságban helyheztettekért, az
Ország békeiségeért, a' Te Anya-Szentegyházadnak fenn állásá-
ért, tsapásaidnak el-fordíttatásáért, a' nyomorúttakért, árvák-
ért, Özvegyekért imádkozándanak ez helyen a' Te fogaid, és val-
lást téjendenek a' Te Nevedről, meg-térven az ö büneikből; Te
halgasd-meg őket a' Mennyeiből, és légy kegyelmes ö nékiek.

A' Tégedet itten Tisztelőknak fíveket hajtsad magadhoz,
légy ö vellek; viseld ö nékiek gondjokat, tselekedjed azt,
bogy ök járjanak minden Te útaidban, és örizzék-meg minden
Te parantsolatidat; bogy esmérjék-meg mindenenek azt, bogy
Te vagy tsak egyedül az Ur Isten, és kivüllötted senki más
nintsen.

Emlékezzél-meg azoknak Kegyességekről, a' kik Házadhoz
való fíreteteket meg-mutatták ezen Hajléknak fel-építtetésében.
Áldjad-meg őket Házokban, Házaikon kívül, áldjad-meg ö né-
kiek minden munkáikat, bogy légyen nagy jutalmok jó-tsele-
kedeteiknek.

Mi-reánk-is leg-közelebb forduly Kegyelmes Ortzával; bo-
tsáffad-meg büneinket; kenteld-meg, és oltalmazza életünket,
áldjad-meg mostani Szent Fándékunkat Szent Fiadért, a' Jésus
Kristusért, a' mi tökéletes Közben-Járonként Ámen.

Textus 1. Mos. XXVIII. 17.

Melly (Szent) rettenetes ez Hely! ez Hely nem egyéb,
hanem Istennek Háza, és a' Mennyeknek Kapuja.

Ma' régi Római Poeták' Fejedelme, a' Virgili-
us, a' Paftorkodásról írt Könyvének 3-dik
Eclogájában (Rézében) két nevezetes Ae-
nigmát tézen-fel az egy mással vetélkedő DAMAETAS és
MENALCAS' képekben az olvasók eleibe.

DAMAETAS. *Dic, quibus in terris, et eris mihi magnus
Apollo, Tres pateat Coeli spatium, non amplius ulnas?*

MENALCAS. *Dic, quibus in terris inscripti nomina Regum,
Nascantur Flores? et Phyllida solus habebis!*

Az-az: mond-meg nékem! hol vagyon az a' hely, az hol
az Ég' Karpittya, vagy nyílása tsak három quadrát Sing?

Mond-meg nékem azt; hol teremnek az oly füvek, a'
mellyekre a' természet által a' Királyok' nevei fel-vagynak
metzve?

Midön ezen nehéz értelmű kérdések' fejtegetésében
elé nem mehetnének a' Virgilius' ideje-béli főr-fál haso-

gató *Grammaticusok*, meg-kérdik Virgiliust, mitsoda értelmé volna azon *Aenigmáknak*? Virgilius mosolyogva nékiek ezt felelé: *Fixi crucem Grammaticis, qua se assidue distorqueant!* az-az: kérődzésre való dolgot adtam a' *Grammaticusok*' eleibe.

Mások azért a' Magyarázathoz fogván, így kezdték az első kérdésre a' feleletet ki-tsinálni. (a' másodikat egészben el - mellözem) Vólt Szeretsen - Országban Syene Várossa mellett egy igen mély fázraz-kút, a' mellynek fenekén, egy Táblán, körös-környül vólt a' Nap-járására-ról való jegyezgetés írásban; a' mellyet rendesen tsak akkor lehetett gyertya nélkül el-olvasni; mikor éppen a' kút-fá-ja felett állott a' Nap, és világával a' kútat fenekéig megtöltötte: és akkor egy Ég' ábrázattyát vizsgáló (*Astronomus*) a' kút fenekére le-fálván, a' Táblán lévő írást el-olvasá, 's még valamit tett hozzája: fel-nézvén pedig a' feje felett álló Napra; az Ég' Kárpittyát vagy igen ki-tsinnek láthatta, vagy éppen nem-is; minthogy a' Nap éppen fémébe fűtött egyenesen, 's féméit meg-homályosította leg-első ki-nyílásokra.

HIPPO, és *ALCIATUS Grammaticusok* pedig a' kérdésnek oly értelmét keresték: hogy minthogy az Ég egy bółtozatnak látzik, a' mellyen minden Égi égő és világosító testek tsillámpóznak, az a' bółtozat pedig Ditsőséges helyeket rekeft-el az emberek' féméi előtt, az emberek vágyakoznak azon felséges Tartományoknak látására, bírására: és így hol vagy az oda bé-vezető, vivő Kapú? Ám légyen ezen értelmé a' kérdésnek! már mi lézen erre a' felelet?

A' Pogányok erre talám azt felelnék, hogy ott vagy az Ég' kapúja, az hol Jupiter a'ma híres arany lán-tzat, az Égből éppen a' földig le-botsátotta, és ditse-kedik, hogy ő az által mindeneket magához vonhat; öter
pedig

pedig annal fogva minden Istenek-is meg-nem mozdíthat-nák. *Homer, Iliad. VIII. Libr.*

A' 'Sidók azt felelnék, hogy a' Meny-Ország Kapuja vagy on éppen a' Jérušalemi Templom felett, a' melly a' föld' közepe pontyán vólt építve a' Mória hegyén; az holott Isákot Ábrahám meg-akará áldozni; Jákób az Egek-ig érő lajtorját láta, és annak felső végén a' Menny' Kapuját, ezen kapunak külföbe az a' kö a' Szentek - Szentiben: a' mellyen a' Frigy-Láda fekütt, a' mellyet Salamon Király tétetett-bé a' Frigy-Láda alá, oldalára metzetvén elébb az Ur Istennek Jehovai Nevét, mivelhogy azon nyugodott vala a' bújdosó Jákobnak feje azon éjzaka, a' mellyen ama' Ditső álmat látá, és az ő feje alatt vált vólt egy darabbá: ugyan-is midőn Jákób kö-párnákokat kereset vólna; azon Oltárra akadott, a' mellyet tizenkét kövekből épített vala Ábrahám az Isák' meg-áldoztatására; azokat fedte-elé, rakta feje alá, és midőn már a' kö-rakásra bortsátotta vólna fejét, a' kövek meg-elevenedtek, okosodtanak, és vetélkedni kezdtének, hogy mellyik eshefsék egyenesen a' Jákób' feje alá, ezen vetélkedés' le-tsendesítése véget, egybe-olvasztotta az Isten azon 12 követ: annak jelentésére: hogy még a' Jákób' 12 Fiaiból származandó 12. nagy Nemzetségek egy nagy Népet, és Országot fognának tenni.

Ezek a' 'Sidók' álmadozásai.

De hát a' Kereftyének mit felelnének azon Kérdésre, hól vagy on a' Mennyekek kapuja? Én azoknak képekben azt felelem; *mindeniütt*, ugyan; de nevezetesen, az *Imádságoknak helyén, helye felett*; az honnan mi-is mostan a' Mennyekek kapujában telepedtünk-le, mert ez a' hely Szent, és rettenetes; ez hely Imádságnak, Istennek Háza, és így a' Mennyekek Kapuja, a' mint ezt alább bővebben meg fogom világosítani.

Minekelötte pedig a' Textus Magyarázatjához nyúlnék, lássuk-meg annak a' fellyebbektől való függését; és a' következendőkkel való egybe fzerkeztetésit :

Minekutánna Isák meg-áldotta volna Esau felett Jákobot, a' több Atyai intések között arra unfolja, inti ötet, hogy idegen Nemzetből ne végyen Feleséget, mint tselekedett Esau; hanem Atyja példáját kövesse, (a' kit Ábrahám az ő rokoniközzé házassított vala,) az ő rokonságai közül a' Lábán' Házából házafodjék; enged ennek Jákob: de azonban más dolog-is adja elő magát, mivel észre véfi, hogy Esau az ő Bátyja leselkedik utánna az első születtség el-adott jussáért: 1. Mos. XXVII. 41. és az első áldásnak Isáktól való ki-tsalásáért: azért hát édes Anyja tanátsából-is mintegy futás formálag csak hamar el-indúl egyedül, egy páltzával: 1. Mos. XXXII; 10. Beersebából 150. mértföldnyi Mészéségre Háránba Mesopotámiába 77 éftendős korába (a) Lábánhoz, Krisztus Urunk' születése előtt mintegy 1900 éftendővel. Midőn pedig menne, megháborodva: forgattya elméjében ezen nehézségeket: ímé, midőn az én Atyámat Isákot meg-házasítá Ábrahám, még Házából se botsátá-kí, hanem Eliézert fámos szolgákkal, és gazdag úti költséggel, Tevéken küldé Rebeka után; én pedig ímé egyedül, mindentől el-hagyattatva bújdofom feleség után; pogányok között; esméretlen helyeken: oly' félelmek között, hogy Esau helyett más, vagy ember, vagy vad-állat lézen gyűlősfom! Mit használnékem az első születtség' jussa? holott egész örökségét az Atyámnak Esau-nak hagyám: mit az Atyám' első áldása? midőn ímé az helyet átok jöve reám! &c. hogy ilyen nehézségeket forgatott légyen-meg-háborodott elméjében Jákob ez uttya kezdetén meg-tettzik 1. Mos. XXXV. 3. az holott, ítéletem fzerint, bújdosása első napját nevezi nyo-

morú-

morúsága napjának ezen nyughatatlansága között el-érkezik estvére a' Luz Határára; de nem mégyen-bé a' városba, hogy magánoson élve' panaszát az Ur Isten előtt jobban ki-öntheffe, és a' segedelem ki-nyeréséért buzgóságo-sabban imádkozhassék, nem lévén az Ur Istenen kívül; hová folyamodnia: egy félre való helyen azért meg-állapodik, azt fordítva imádságnak helyévé, a' mint e' meg-tettzik a' fellyebb elő hozott Sz. Írásbéli helyből, az holott azt mondja a' Jákob, hogy azon az helyen *halgattatott* ő meg az Istentől; és azon helyen azért-is épített, és fentelt az Ur Istennek Oltárt: foházkodik tehát mind-addig, míg el-fárad Lelkében (hát Isák, de kivált Rebeka a' Jákobot szív-izakadva fzerető édes Anyja mit nem vittének véghez, ez idő alatt az ő fiakért való Imádságban?) és minekutánna magát így egézfzen az Ur Istennek ajánlotta volna, el-bádgyadva mind az utazásbéli fáradság, mind az elmebéli nagy nyughatatlanság miatt, mind pedig a' búz-gó, és Egeket meg-ható imádkozás miatt: le-nyugfzik, egy követ tévén feje alá; és el-aluúzik.

Hát már a' Könyörgéseket meg-halगतó Szent Isten mit tsinál? hogy meg-mutassa azt; hogy az ő fülei fúntelen nyitva vagynak a' buzgó imádságra; és a' segedelemmel jelen vagyon; hogy akkor-is vígyáz mi-reánk, midőn mi se magunkról, se semmi dologról semmit nem-tudunk; hogy-a' mi lelkünkkel a' testi érzékenységek nélkül-is tud befélleni; a' fül nélkül meg-tudja magát értetni; a' szem nélkül tudja magát velünk fzeleltetni; hogy az a' leg-al-kalmatosabb idő az Istennel való társalkodásra, a' mellybe az ember minden világi gondoktól egézfzen el-vagyon fza-kasztatva: Kegyelmesen felel az aluvó Jákobnak minden késelelem nélkül! és ő néki fzülel gondvfelése helyett, a' melytől el-fzakasztott vala, már a' maga gondvfelését igéri; mind egyedül utazónak: Angyalát, sőt magát adja úti-tár-

súl, az Esau gyűlölségét fel-válta Angyalai szeretetekkel, mind házasúlni akarónak, számos magzatokat, és nagy maradékot ígér. mint fegénynek, azon földet, a' mellyen nyugzik vala, örökségül által-adja; mint kétszégeskedőnek oly magot ígér, a' melyben az egész földnek nemzetségi fognának áldattatni, és így mutattya-meg néki az első születtség jussának háznát; így fordítja reája egészen az Édes Atyai Aldásnak erejét, és gyümöltseit. de nem tsak

Hanem e' Kegyelmes Igéreteit, egy tsudállatos látás mutatással-is meg-erősíti, meg-petsétli; e' vala egy oly lajtorja, a' melly áll vala a' Jákobon (*b*) magosága az Eget éri vala; az Istennek Angyali fel-mennek, és alá jönnek vala azon; az Ur Isten pedig a' tetejére könyöklött, vagy álott vala. A' 'Sidók ezt-is hozzá tézik, hogy azon a' lajtorján látta a' Jákob nagy beükkal le-írva az Istennek JEHOVAi nevét; és hogy Péhél Angyal meg-tanította Jákobot azon látás értelmére, a' melly Angyali magyarázatott le-is írta volna azután Jákob a' maga maradéki számára. (*c*) Azon Péhél *Commentariussat* ma nem-láthatni, *hanem a' ditsőséges látás' értelmét által érthetné*, a' tett ígéretekből, és a' Jákob' következett fogadás-tételéből; jelentette az *elsőbben* az Ur Istennek körülötte és maradéka körül léjendő különös gondviselését, 2-*szor* példázta a' Mesliást, a' ki az eget a' földel egybe kötötte, az embert az Istennel meg-békéltette a' maga közben-járásában; zeméllyében pedig az Isteni természetet az emberi természettel edgyesítette: állapotyaiban meg-aláztatás és fel-magaftaltatás-is vólt: Tíztyeiben némely rézeket a' földön vitt véghez: más rézeket pedig ma-is ditsőségesen folytat az Egekben: úgy láttzik, hogy a' Jésus magára magyarázza ezen látást, *Ján I. 52.* a' midön azt mondja:

B 3

Bizony

(*b*) *Vid. Miegi Dissert. de Scala Jacobi, in Hafnei, et Ikenii Dissert. Tom. I. pag. 196.*

(*c*) *Vid. Fabricii Codex Pseudepigraph. V. T Tom. I. pag. 436. 437.*

Bizony, bizony mondom néktek. Ennekutánna meg-látjátok az eget nyilatkozni, és az Istennek Angyalit fel-menni, és alá szállani az embernek fiára. Ezért mondotta Augustinus erről a' látásról azt: *Somnium hoc hominis non scriberetur, nisi magnum Pietatis mysterium in eo praefiguraretur*. Elég az, hogy ezen látásban nem lehet Szüz-Máriát fel-találni. (d) Sem az afféle magyarázatból származott 'Sídók' hazugsága nem igaz. (e)

Ezeket hallá, látá és érté a' Jákob aluttában: Mít tsinál azért minekutánna fel-ébredet volna? Illő meg-jegyezni, hogy a' Móses' le-írásából éppen nem-tettzik ki, hogy Jakobban valami indulatok serkentek volna fel, és lettek volna ezen Felséges jelentések értékek' alkalmatosságaival az álombéli állapotban: de mihelyt fel-serken, és meg-gondolja, fontolja mit hallott? mit látot? fel-ébrednek benne az indulatok mint-egy febes láng formára: el-bamúl, megretten, az Isteni Szeretet, az haládatosság, Istenben való bizodalom, az Isteni tiszteletre való készség elő-állanak, egymással vetélkedni kezdenek! meg-gondolja hogy az egeket, a' mellyek a' bűnös ember előtt, bévalának mintegy zárva eddig; ő látta az Ádám eseti után leg-elsőbben meg-nyilatkozva, és az Ur Istennek kegyelmes orrzáját-is, a' mellyet el-rejt az Ur Isten a' bűnös ember elől! ő látta az Angyalokat, az ő segedelmére, és oltalmára ki-botsátattva: a' kik, a' büntől fogva, inkább az Ur Isten' szoros igazsága gyakorlására, mint kegyelme oltogatására szoktak vala ki-küldettetni! ő, az ő Bátya Esau Ellen való hibáiért erdemlett büntetése állapottyában minémü kegyelmes Igéreteket vett az Ur Istentől! &c. fel-buzdúl azért szívében, és ezen gondolatokat kezdi forgatni

(d) Vid. Cornel. a Lapide ad hoc Somnium.

(e) Vid. Franc. Fabricii Fides Christiana Patriarchar. et Prophetar Dissert. 2da de Scala Jacobi. §. XXX.

garni maga előtt. *Mitsoda az ember* oh Isten! ki Te tölled ennyi ditsőséget nyer? *Mitsoda az embernek* Fia, kiről Felségednek vagyon ilyen gondja? *'Solt.* VIII: Imé az Ur lett énnékem öríző Páztorom, azért semmiben meg-nem fogytokozom: &c. Ha az halál' árnyékában járnék-is; még-is nem félnék semmitől, Ő aztalt kézít énnékem, és eledelt ad böven: az Ő vezéje és borja oltalmaz-meg engem' *'Solt.* XXXIII, és *'Solt.* XVI; 7, 8, 9, 11. CXVIII. 7, 8, 9. *Job.* VII 17. 18 Haláadásra fordítja azért egész belső indulatit, így szólván magában. Mit adjak az Ur jó tétieért? Hírdetem az Ő jó réteménnyét, Szent Nevét áldom segítségieért. Fogadást tézek, és azt Haláadásfál meg-adom nékie. *'Solt.* CXVI: 7, 8. Áldjad azért Lelkem Urad Istenedet minden rész én bennem ditsérje Sz. Nevét, és az ő ki-mondhatatlan jó voltát! Nő ditsérd Lelkem az Urat, és áldjad! Felejdékenységbe el-ne halgassad Ő jó réteménnyinek fok voltát. *'Solt.* CIII Oh mély Szent és rettenetes ez hely. Ez hely nem egyéb, hanem Istennek Háza, és a' Menny-Ország-nak Kapuja. Imé én bújdosván-ki az én földi Hazámból, találtam az örök Hazának Kapujára! Bizony itt vagy ez helyben az Ur! de én nem tudtam, Nem gondolhattam, hogy e' Bálvány-Imádók' helyén-is meg-jelenhefsék, vagy jelenjék, és kegyelmét mutassá az emberekhez!

Nem állapodik-meg itt a' Jákob, hanem külső jellel-is fíet ki-mutatni ezen belső indulatit, és azon belső Isteni Tízteletének és az Ur ő hozzá való jó kedvének emlékezet oőlopát állítani.

Elő vezí azért azon Követ, a' mellyen az ő feje nyugott vala, (a' mellyet a' 'Sidók minden *Myfteriummal* meg-raknak) azt a' történt dolognak emlékezetire fel-emeli oőlopúl; az olajnak reá töltésével fel-Szenteli: a' 'Sidók valamí *Inscriptió*ról-is emlékeznek hogy tett volna a' Jákob azon Oőlopra, de az kétséges! az Hellyet *Béthelnek*,

az-az,

az-az, *Isten-Házának* nevezi. Fogadást tézen az Istennek, hogy ő oda Oltárt épít, és áldozik Háláadás' áldozattyával rajta mikor vízfőz jő, és minden Jószágának tizedét adja, fenteli az Ur Istennek! a' melly fogadás-tételét bé-is teljesíté azután mintegy 21. éztendővel, midőn menne Mesopotamiából Haza *Suchot* felé Oltárt építvén, és áldozván azon az Istennek 1. *Mos. XXXV. 1, 7.* és nevezvén az Oltárt *El-Bethelnek*, *Erőfs Isten; Izrael Istene* Oltárának.

Két nevezetes Kérdés fordulhat itt elő; 1-ső Honnat vette Jákob az olajat? a' 'Sídók azt mondják, hogy az, az égből szállítottatott alá az ő fámára, de e' csak olyan igaz; mint az, hogy az 5-dik Százban a' Frantziai Király *Klodoveus* Kereftségére egy galamb egy olajjal tele korsót hozott volna-le az Égből! A' Napkeletiek' szokása fzerént, vitt vala Jákob az úti szükségekre magával olajat azon úttyára és onnat vólt bizonyoson olajja!

2-fő: Miért önt olajat az emlékeztető, és Istennek fentelt Özlopra Jákob? Ezt olyan tselekedetnek lehet tartani, a' millyen vala a' Dávidé. 2. *Sám XXIII: 16.* a' ki azon vizet, a' mellyet az ő Vitézi a' Bethlehemi forrásból vittek vala nékie, az Isten' tizteletére ki-önté a' földre: vagy hogy már a' Pátriárkák' idejébe az olajjal való élés az Isteni tizteletben meg-vólt: mint a' tizta, és tiztátalan állatok' külömbsege, és az áldozatok: vagy hogy a' Pátriárkák' szabadságába vólt, a' Mofes előtt, a' külső Isteni tizteletben egy 's más *ritussal* élni, az alkalmatosság, és időhez képest: vagy hogy ezen példázódással akarta Jákob az Urnak fel kentéről, a' Messiásról néki tett ígéretnek emlékeztétét fenn tartani- *Esa LXI: 1.* Elég az, hogy a' Phaeenciaiak ezen Jákob' tselekedetéből, az olajjal fel-kent, és meg-Szentelt Özlopokat, köveket; azután közönségesen nevezték *Betuliáknak*.

Ezen eddig elő-adott dolgokból, úgy tettzik már-is elég világos a' Szent Letzke, de ugyan csak Tzikkelyenként rövideden jobban-is meg-világosítom, és oftán az el-mondat-takat fordítom ezen jelen való alkalmatosságra.

Miért nevezi Jákob azon helyet, az hol puftra Kegyelem, és Szeretet mutatott ő hozzája az Ur Istentől, és a' Szent Angyaloktól *Rettenetesnek*? hiszem ő álmában, úgy látztzik, semmitől meg-nem rettent, hanem tsendesen nyugodott, hanemha fel-ferkenvén, eleven képzelődése bámitotta el? Meg-kell azt jegyezni: hogy eleitől fogva, midőn az Ur Isten meg-jelent az embereknek, vagy valami Isteni erejét mutatta ő nékiek, az emberekben pedig rettenés és meg-háborodás következett. Példa ide a' Mofes, a' kinek midőn az Isten a' Tsipke-Bokorban meg-jelent volna, az íratik rólla 2 *Mos. III: 6.* hogy *el-rejté az Ő Ortzáját: mert fél vala arra nézni:* Az Izrael' Népe azt mondja Mófesnek a' *Sinai Hegy alatt 5 Mos. V. 25. 26.* Ha ismét hallándjuk az Urnak *szavát meg-halunk:* Mánoah a' Sámfon Attya, azt mondja Feleségének az Angyal' látása után: *Bírák. XIII: 22.* Meg-halván, meg-halunk, mert az Istent lártuk. Dávid midőn látta volna az Uzza hirtelen való halálát, meg-felemlék, és az Ur' Ládáját nem meri magához vitetni 2. *Sam. IV. 9, 10.* Szent-Péter mikor látta volna a' fok halak fogásában való tsuda-tételét a' Jésusnak: le-esik a' Jésus' lábai eleibe, és azt mondja: *Eredj-el én töllem, mert én bűnös ember vagyok Uram! Luk. V. 8.* Meg-rettent azért a' Jákob-is, mivel fényes világosságot, és nem esmért Ditsőséget látott-vala, oly főzatott hallott vala, a' mely nem emberi, hanem Isteni főzat vala. hát mi formába látta az Ur Istent, és a' Szent Angyalokat? ez az, a' mit ki nem-mondhatott Szent-Pál-is. 2 *Kor. XII. 2, 3, 4.*

Közönségesen ezen meg-rettenésnek ily okait lehet látni, 1-ben a' kiknek meg-jelent az Ur Isten; azon pór, és hamu emberek hirtelen egybe-vertvén a' magok semmiségeket

geket azon véghetetlen Felséggel el-tsüggedtek. 2-*for*: meg-emlékeztvén bűnös vóltokról, és az Ur Istennek tiszta Szentségéről, és bünt gyűlölő, és büntető fozofs igazságáról meg-ijjedtek: 3-*for*: A' külső fényesség, világosság vagy Ditsőség, a' melyben fozokott vala esni, a' meg-jelenés; a' Szemet; a' Szónak menydörgő forma hangja a' Fület; a' földnek meg-indulása az egész Testet; a' ködnek vagy füstnek fagja az Orrat vagy füt; kissébb nagyobb mértékben meg-háboríthatták, rémíthették, vagy indíthatták el-bámulásra.

A' Pogányok magok-is, akár honnat vették vélekedéseket, az Istennek meg-jelenésétől nagyon írtozanak, innet fázalmazott a' közöttük való Példa-bezéd: *Qui procul a Jove, procul a fulmine*: a melynek éppen ellenkezője igaz egy Kereszttyénre nézve: *Qui proximus Jovi, procul a fulmine*.

Miért nevezi Jakob a' ki Sátorban lakozik vala azon helyet, az hol semmi Ház nem-vala Isten Házának? Isten Házának neveztetik a' Szent-Irásban közönségesen az a' hely, az hol a' maga Kegyelmes jelenlétének tapasztalható jeleit, és munkáit mutogatgya az Ur Isten; az hól az Ő tisztelete gyakoroltatik, mint itt-is a' Szent Textusban, és másutt fok helyyeken: Nem a' falak, és épület tézik az Isten' Házát; hanem a' dolog, a' mely foly valamely helyyen.

Különöfön pedig a' Szent-Irásban Isten' Házának neveztetik. 1-*ben*: Az Harmadik Ég. *Esa*. LXVI; 12. 'Solt. XI. 4. CIII: 19, *Math*. V. 34. 2-*for*: A' Mozes' Sátora 2. *Mos*. XXIII, 19. 1. *Sam*. I. 24. 'Solt. XXVI. 8. LXXXIV. 5, 11. 3-*for*: A' Salamon' Temploma 1. *Kir*. VIII. IX, Réfzeiben. 4-*for*: Az Ekklesia, és nevezetesen az ujj Testamentomi Anya-fent-Egy-Ház. 'Solt. XXVI. 9. LXV. 5. XCII. 14. XCIII. 5. *Péld*. IX: 1. *Esa*. II. 2. LVI. 5, 7. LX. 7. 1. *Tim*. III: 15. 'Sid. III. 2, 6. X. 21. 1. *Pét*. II. 5. IV: 17. Ideje hogy az ítélet el-kezdésék az Istennek Házán.

De vallyon honnán vézi ezen nevezetet a' Jákob? vallyon ezen nevezet nem azt hozza-é magával, hogy akkor már az Istent nem csak az Hegyeken, Berkekben, különös mozdítható hajlékokban tisztelték az Istenfélő emberek: hanem arra készített Templomokban?

Nagy Kérdés, mikor kezdődtek a' Templomok a' Mozes' Sátora, a' Salamon Temploma előtt építtetni? de ugyan csak vágyon azoknak régibb idejeiről a' Szent Írásban emlékezet! Némellyek, mint *Marschamus*, és *Spencerus*, azt tartják, hogy már Egyiptomba voltak Templomok a' Jófes' idejébe, sőt az előtt-is; 's az alatt-is, a' míg az Izrael' Nemzetsége ott lakott. Ezt akarja meg-mutatni *Dickinson in Physica veteri ac vera Cap. XIX. Num. 24. ex 2. Sam. VII. 6. Én nem laktam semmi Házban az időtől fogván-is, miolta ki-boztam az Izrael' Fiait Egyiptomból, mind e' máj napiglan; hanem jártam csak a' Sátorban, és bajlékban.*

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára

A' Mozes által ~~fel-állítatott~~ Szent Sátor előtt emlékezet vagyon a' Mozes' Oratoriumáról 2. Mos. XXXIII; 7--11.

A' Salamon' Temploma előtt valóságos Templomról vagyon emlékezet *Bír. XVI; 23--30.* a' Sámson' idejében a' Philisteusoknál lévő Dágon Templomáról, a' mely öflopokra épült vala, és a' melyet Sámson öfve ronta, és a' benne lévő Népet az-által oda ölé!

Sok Népek voltak ugyan Napkeleten, mint a' Persák, Nomádefek, a' kik az Isteneknek régen Templomokat nem tsináltak fok időkig, ezt tartván: *Mundus universus est Templum Solis*: mivel ök a' Napot imádják vala. Egyéb okból nem-építettek régen Templomokat a' Scythák, Serefek, a' régi *Germanusok*-is a' mint *Tacitus* írja *Cap. IX-no De moribus Germanorum*; Sőt a' Keresztyéneknek-is a' 4-dik százig valóságos Templomok nem-vólt, hanem az hol lehetett

hetett egybe gyűltek, és az Ur Istent, úgy tisztelték; ez is megjegyzésre méltó; hogy a' Szent Hajlékoknak a' Keresztényének között a' *Templomi* nevezetek, és azoknak pompás fel-fenteltetések Krisztus Urunk' születése után a' 4-dik Száz folytába kezdődött. *Vid. Valchii Antiquitat. Eccl. Cap. I-mo.*

Ugyan-tsak a' fel-tett kérdésre azt felelhetni: több ok vagyon arra, hogy higye az ember azt, hogy bizonyos Templomok voltak építetve az Isteni tiszteletre; és az Isteneknek a' Jákob ideje' táján, és az előtt-is: mint arra, hogy azt ne higye; ugyan-is, ha voltak ez előtt városok, egybe szerkeztetett emberi társaságok? ha volt azokban vallás, akár igaz, akár hamis? akár a' kegyesség, akár babonaság, az Isteneknek, azoknak tiszteletére helyet, Templomot készíttetett, építtetett! Ellene álhatatlan hajlandóság az emberi Nemzetben az, hogy az Isteni tiszteletnek helyet, időt, rituist szabjon, rendeljen!

Miért nevezi Jákob ezen helyet *Mennyeknek Kapujának*? Ez emberi állás' formája; a' melly bé-kerített helyből a' benn-lakók ki-jönnek, és bé-mennek, azon helyet kapunak, ajtónak szoktuk hívni. Az Ég' boltozatja el-rejtette, bé-kerítette mintegy a' mi szemünk előtt azon Dicsőséges Helyet, az hol kiváltképpen mondatik lakni az Ur Isten Szent Angyalainak meg-fámlálhatatlan Táboraik között; az hol azért meg-nyilatkozva látta a' Jákob az Egeket, és ki állani az Ur Istent: ki-jönni, fel-menni a' Szent Angyalokat. Méltán nevezte azon helyet *Mennyeknek Kapujának*; de közelebről: az *Imádságnak*, az *Isten Házának felette* vagyon különösen az *Ég' Kapuja*: Mert ugyan-is a' buzgó Imádság meg-hasítya mintegy az Egeket, ki-mozdítja az Ur Istent mintegy a' maga Dicsőséges Helyéből; a' maga lélekben és igazságban való Szent tiszteletének fömlélésére, *Gratum Deo spectaculum!* ki áll azért mintegy az

Ur Isten; gyönyörködteti szemét, szívét a' tisztán buzgó szív imáadásban, ki-könyököl mintegy, és figyelmeres fülekkel halgattya az hálá-adást, a' könyörgést; hogy kétféle halja-meg, a' mit egyfélére kérünk; azonban el-lágyul édes Atyai szíve; ki-nyújtja áldással telles kezeit, önti, bortsátja, harmatoztatja kedves Hívőre lelki és testi jó-téményeit: ki küldi azoknak szolgálatyokra kéfedelem nélkül, előtte udvarló szent Angyalait; meg-mutatja az ötér tisztelőknek, hogy nyitva vagyon az életre bé-vivő Kapu az igazak előtt. *Solt.* CXVIII. 19. 20. Meg-furja, meg-nyitja az ő Szógainak füleket e' kapuban az ő parantsolatának és szavának kézen való halgatására, és fogadására. 5. *Mos.* XV. 17. *Solt.* XL. 7. bizonyossá teszi őket arról, hogy ha ki ezen bé-mehet, soha többé a' Mennyei Városnak jussát el-nem vesztheti. *Luk.* XVI. 26. mert azon a' Pokolnak kapui soha erőt nem-vehetnek. *Mát.* XVI. 18. lévén annak kültse annál, a' ki a' Pokolnak, és Halálnak erejét, diadalmát el-vette, el-rontotta &c. Meg-tettzik ezeknek igazsága a' Jakob fellyebb elő-adott példájából.

* * *

Már fordítsak favainkat a' jelen-való alkalmatosságra.

Hogyha meg-gondolom ezen helyet, az holott most le-telepedtünk, úgy tettik, sokkal inkább el-lehet ezen helyről mondani azon Dicsősféges *praedicatumokat*, a' melyeket el-monda Jakob a' Luz határán lévő helyről.

Ugyan-is: Imé az Isten itten vagyon ez helyben, de mi azt eddig nem tudtuk! most jelentette-ki magát, hogy itten Háza léfzen, most nyitotta-meg nyilvánságoson itten a' Mennyeeknek kapuját mi előttünk.

Szent

Szent Hely hát ez, mert ebben fenteltesik - meg az ő Szent Neve, az ő Szent Igéje' hirdetése, és tanulása által, a' Szent-Sacramentumok' ki-folgáztatása által, a' lélekben, és igazságban való Isteni-tíztelet által: az Híveknek a' meg-fenteltetés' állapottyában való nevedések, és öregbedések által.

De rettenetes-is erőssen: mert itt esméri-meg az ember az Isten' törvényéből, mint egy rükörből, az ő nyavalyátságát, az Istennek a' bűn ellen való harágját, kemény fenyegetéseit, és büntetéseit.

Isten' Házának és Menny-Ország' Kapujának méltán neveztetetik ez, sőt méltábban, mint a' Luz' határán való helyetske: ugyan-is 1-ben az hol Jákob meg-hált vala, ott csak egyfőz jelent vala-meg az Isten; itten pedig minden nap meg-jelenik ezentúl, amaz Idvezítő Jესus igéreti fűzerént. *Máté. XVIII. 20.* valaholott kerten avagy hármán egybe gyűltek az én Nevemben, ott vagyok, ott lélek ti köztetek: 2-*ször* ott tsak az egy Jákobbal társalkodik vala az Ur Isten; itt pedig sok Jákobi fűzvel, kegyességgel bíró Hívekkel fog társalkodni, és azokat 's azoknak maradékot fogja meg-áldani. 3-*ször*: Ott az el-jöendő Messiásról tsak ígéret, és példázodás adattaték Istentől, itt pedig annak tökéletesen lett tellyesedése terjesztetik fűmünk eleibe, az Ur Isten' Igéjében, és a' Szent Sakramentumokban. 4-*ször*: Ott tsak egy lajtorja vala az Ég és Jákob között; itt pedig az hány tízta fűvű Hívek léznek, annyi Lajtorja fog lenni, és sokkal több Angyalok, a' kik fűlgálnak azok körül. 5-*ször*: Ott Jákob 21 eűztendő múlva áldozék Istennek hálá-adó áldozatot; itt pedig minden-nap fog vitetni sűrűen Isten' eleibe, az ajakoknak és hálá-adásnak áldozattya, a' könyörgéseknek fűstölgése, és a' jóságos tselekedeteknek kedves illattya: Istennek Háza, és Menny-Orzágnak Kapuja lézen hát ezen hely!

Hogy

Hogy pediglen annál valóságosabban azzá legyen, Szenteljük ezt az Ur Istennek, az Ő Szent Tiszteletének; és az Hívek meg-Szenteltetések' nevekedése Hellyének: Kövessük a' Fel-Szentelésben a' Jákob' példáját, és az ő Háza-Népe' nyomdokát: Az íratik 1. Mos. XXXV. 2, 3. Hogy midőn azon Hellyet, a' mellyen néki az Isten megjelent vala, vízfőz jövetelében, fogadása férént az Oltár' építésével *Consecrál*ni akarná, azt parantsolá a' maga Háza-Népének az arra való kézűlet iránt, hogy hánnyák-el magoktól az idegen Isteneket, a' mellyeket vagy a' Lábán' Házából hoztak vala, vagy a' fel-prédált *Sichemitáktól* vettek vala magokhoz. 2. *for*: A' *Sichemiták'* ártatlan vérével meg-motskolt kezeket, testeket moósák, és tisztítsák-meg: 3. *for*: Ugyanazon vérrel meg-fertéztetett köntösöket hánnyák-el, és azután fogjanak a' *Consecratio'* dolgához: Hánnyuk-el mi-is elébb magunktól a' testnek, Világnak, és gondolatainknak Bálványait; tisztítsuk-meg magunkat, kezünket, és Lelkünket a' *Szent-Éándékkal* meg-ejtett bűnöknek motskától; vessük-le az ő embernek köntösit, és úgy fogjunk ez Helly' fel-Szenteléséhez! Mert ugyan-is, más-ként-is ki mégyen-fel a' Szent Helyre, az Urnak ő Szent Hegyére; és vallyon kitől tiszteltetik ottan? A' kinek tiszta az ő fíve, és ártatlan az ő keze; és a' ki hamissan nem esküszik; 'Solt. XXIV. 2, 3. Hogy pedig ezen Szent *Éándékunkban* féréntséltethesünk, könyörögjünk így egy fíval, és fível az Ur Istennek! Mi fel-mégyünk a' Szent Helyre! a' Te 'Sámoly Széked-előtt, meg-hajtyuk a' mi térdünket; Uram kely-fel, jöjj-el ide: Eröd' Ládájával edgyütt, Igazságnak ruháiban Papjaid' fel-öltöztessed; a' Te Fel-Keneteidet töltsed-bé Lelki örömmel: &c, 'Solt. CXXXII. 4, 5. Efedezzünk ezért, hogy valaki ez Hellyben tiszta fívből könyörög, legyen a' Diadalmas a' Jákobbal az Ur Istenen, és üressen a' Jéhovától el-ne botsáttassék. 1. Mos. XXXII. 24-30.

*Minden hív ember itt a' Jákob' álmát lássa, és érezze,
's az UR ISTENnek Kegyelmes Igéreteit, és Áldá-
sait végye!*

Midőn itten magyaráztatik az Istennek Szent Béké-
de, gerjedezzen úgy mindennek az ő híve, mint amaz
Emmiasba menő Tanítványoknak, a' kik halgattyák vala
a' Jépus' Tanítását. *Luk. XXIV. 32.*

Valakik ez Hellyen a' Szent Kereszttségnek *Sacramen-
tumával* meg kereszteltetnek, azok tisztíttassanak-meg úgy,
az ő bűneikből, mint régen ama' bélpoklos, a' Syriabéli
Námán meg-tisztúlt vala a' *Jordán'* vizében az ő bélpoklos-
ságától. *2. Kir. V.* és valamint a' *Jerusalemi* Halas-Tó-vize
meg-gyógyította a' Nyomorúltakat az ő nyavalyájoktól.
Ján. V. Réziben. &c.

A' kik az Uri Szent Vatsorával élnek ez Hellyben,
azok soha meg-ne éhezzenek, és somjuhozzanak Lelkek-
ben; hanem az örök életre tápláltassanak, illy' hálá-adás
mellett. Oh Isten! mitsoda a' Te szolgád, hogy az holt
ebre reá tekintettél: minémű én vagyok. *2 Sám. IX. 8.*

A' Salamon' Templomáról az íratik *1. Kir. VIII. 10,*
11. hogy midőn a' Fel-Szenteltetnék a' Salamon által, az
Ur' Ditsősége azt bé-tölté, és az Égből tűz szálla alá,
mely az áldozatokat meg-emélté! Oh telje-bé ezen Há-
zat-is az Ur Isten' Ditsősége, és örökké lakozzék ben-
ne! Égeffe-meg itt az Ő Izeretetének tüze azon áldozato-
kat, a' mellyek Ő eleibe vitétnék az igaz Hitnek Oltárán. (f)

D

De nem

(f) A' ki az első Keresztény Világban ékott 'Templomok' Fel-Szen-
tetetésének módját akarja tudni, olvassa-meg *Binghami Origines Ecclesiasti-
cas. Lib. VIII. Cap. IX.* Holpiniani Hist. *Templorum Lib. IV. Cap. 11-XI.*
A' Római Valláson lévő Atyafiak' Ékása e' tekintetben rövideden, de igen
hitelesen le-vagyon írva a' Csipkés Komáromi György ily Titulusú Köny-
verskéjében *Papistáság' Ujsága. Pag. 481-486.* A' Protestánsok rend-tartását
a' Reformatio' kezdetén, kivált Magyar-Országón, lehet olvasni a' *Samorjai*
János Halasi Prédikátor' Könyvébe ily' Titulus-alatt *A' Helvetziai Valláson*
lévő Ekklesiának Ceremoniájokról és Rend-Tartásokról. Lőcsén 1636 in 4-to eb-
ben vagyon *Lythurgia* a' *Templum-Szenteléséről*-is különös. &c. &c.

De nem elég Fel-Szentelni a' Templomot, hanem azt illendő tiszteletben is kell tartani. (g) mind a' Pogányok, mind a' Keresztvények eleitől-fogva való szokások erre való ítések után.

A' Pogányok nagy halgatással, és tsendességgel voltak a' Templomokban, sőt még-tsak pökní se volt szabad azokban, és az Isteni tisztelet kezdetén ezt' kiáltották-fel. *Procul hinc procul esto Profani!* Távúl légyenek innét a' tzigéres vétkekben elők!

A' régi Keresztvények nagy alázodással mentek a' Templomokban; midőn bé-mentek, kezeiket az ajtóban megmosták; sáruikat lábaikról le-oldották: az ajtón belől-való Ölöpokokat meg-tsókolták: Á' Királyok-is azokban Fejekről Királyi Koronájokat le-tették; Test örzőiket magok körül meg-nem fénvedték; menedék helyeknek tartották a' történet szerént-való bünösöknek. Hadakozás' idején drágább Kínseket azokban tették-le, azt' tartván, hogy az Istenek' Házaihoz az ellenség se nyúlhat. (b) Templomaikat ajándékokkal fel-ékesítették, a' mellyekhez elidegenítés véget, nyúlni szabad nem volt. (i)

Hát már mi, a' kiknél a' Kegyelemnek több világa vagyon, ezeknél jobbak nem lennénk-é? minden jozan Tisztelettel ezen Imádságnak Házát nem illetnök-é? Val-lyon

---

(g) Vid. Dissert. Pauli Gyöngyösi de Reverentia Templorum Ecclesiae N Test. Francfurt. 1731. in 4-to, et Binghami Orig. Eccl. Lib. 8. Cap. X. de Honore et Reverentia, quam Templis exhibuere veteres Christiani. ibi 13. Reverentiae argumenta recensentur.

(b) Vid. Tóbiae Eckárd. *Deus Sacrilegii Vindex*. Quedtinbourg. 1710. in 8-vo et Dissert. Conrad. Dan. Frickü nefas est Hostium Sacra vastare. Lypsi. 1689.

(i) Num donaria et Anathemata Templorum Reip. et Belli causa auferri possint? Vid. Allatium ad Georg. Acropolitam. pag. 205. seqq.

'you az Idvezítő Jéſus' Haragját magunkra fordítottanok-é?
 a' ki tsak egyſzer haragudott életében, és azért, hogy
 a' 'Sidók a' Jéruſalemi Szent Templomot illendöképpen
 meg-nem betsülvén, azt piatzá-vásár-hellyé változtatták va-
 la. *Ján. II. 14-16.*

A' Tíztelet mellett a' mellyel tartozunk viſeltetni,
 az Iſten' Házához még fő-köteleſſégeink vagynak, a' mel-
 lyeket ſükség bé-tölteni a' Templomban-való menetelbe,
 a' benne-való mulatásban, és az abból-való el-menetelbe.

A' régi Kereſtyéneknek az a' fokások vólt, hogy
 válogatott Inſcriptiókkal rakják vala Templomjaikat, a'
 mellyekben vagy a' Tanítók, és Halgatók köteleſſégeik a-
 dattatnak vala elő; vagy valami áldás terjeſztetik vala az
 Iſten-félő Kereſtyénekre! vagy valami kegyes elmélkedés-
 re mütattatik vala út: p. o. a' 'Templom' ajtaja felibe, ki-
 vülről ezt ſókták vala fel-írni.

Haaz Kezſő Múzeum Tudományos Könyvtára

*Pax Tibi ſit, quicumque Dei penetralia Chriſti,
 Pectore pacifico candidus ingrederis.*

az az: Békeſség légyen tenéked! a' ki tiſta ſzível jőz az
 Iſten' Házába.

Belől felől pedig, ugyan az ajtó felibe, ezen Verſet.

*Quisquis ab Aede Dei perfectis ordine votis
 Egredieris; remea Corpore Corde pio.*

az-az: Menj meg-Szenteltetve Haza, a' ki jól véghez
 vitted a' Te Iſteni Tízteletedet.

A' Szüz Leányokat a' Kegyeſségben-való magok fog-
 lalására ſókták vala ſerkenteni, a' 'Templom' oldalára írt
 azon Szent Iráſbéli helyvel, a' melly vagyon 1. Kor. VII.
 34. A' ki férjhez nem ment, és Szüz Leány ſorgalmatos az
 Ur dolgaiban, hogy tiſta légyen mind teſtében, mind lelké-
 ben. *ſc. Vid. Bingham. Orig. Eccleſ. Lib. 8. Cap. VIII.*

Ezen dítséretes fokáshoz fadjuk most magunkat, és említett köteleiségeinket az Ur Isten' Befe'déből fedett *Inscriptiókkal* terje'zzük fémünk' és fí'vünk eleibe.

Ez Bgéz Isten-Házának homlokán függő *Inscriptiója*
légyen a' Szent Textus!

A' Tanítót nógassa a' Predikáló Széknek ezen *Inscrip*
tiója, Kiálts teli tótokkal! meg-ne fűnjél! mint a' Trom-
bita emeld-fel fódar, és mond-meg az én Népemnek
az ő bűnét, és a' Jákob' Házának az ő hamisságát *Esa.*
LVIII. 1. Ha meg-nem inted az Istentelent, hogy az ő
útáról el-távozzék, és éljen, az hitetlen meg-hal az ő ál-
nokságában, de az ő vérét a' Te kezedből kívánom-meg.

Ha az Igaz el-fordúl az ő Igazságától, és álnokságot
 cselekezik, vagy botránkozást, ha meg-nem ítéled őtet,
 ő meg-hal az ő bűnében; de az ő vérét a' Te kezedből
 kívánom-meg! *Ezek. III. 18--21.*

Az Ajtó' felibe kívül, tegyük a' Böls Salamonnak ama' böls Intéfit. *Pred. V. 1.* Öríz-d meg mind két lábaidat, mi-kor az Istennek Házához mégy, hogy hajlandó légy az hal-gatásra inkább; hogy nem, mint a' bolondoknak módjok-kerint az Áldozatra, az-az, a' külső *Ceremoniára*, a' mely magába nem Isteni Tíztelet, és a' Lelkén semmit se építhet.

Belől legyen minden hív embernek ez a' *Symboluma*: 'Sólt. LXXXIV. 11. Jobb nékem a' Te Házadban egy nap, hogy nem másutt ezer nap. Az lsten tornátza előt kapun álló lennék inkább, hogy nem mint fok időt élnék Házokban a' hitetleneknek.

Falain legyen félyel mindennek ez az esekedése 'Solt
XXVII. 4. Egy dolgot kértem az Urtól, most-is azon
kérem, hogy lakhassam az Urnak Házában életemnek min
den

den idejében, hogy láthassam az Urnak Szépségit, és látogathassam az ő Templomát.

E' fzerént Fel-Szentelők e' Házát, az Ur Istennek és az Ő Tízteletének.

De fzenteljük-fel már ebben örök és Ditsőséges emlékezetét mind a' mi Böltsen Uralkodó FELSÉGES FEJEDELMÜNKNEK a' II. JO'SEF TSASZÁRNAK; mind azoknak a' Kegyes Pátronusoknak, és Mátrónaknak, a' kiknek adakozásokból épült-fel ezen Ház!

Azt' írja *Eusebius Lib. VIII. Cap. XIV, Hist. Eccles. Maximianus Imperator permisit Christianis exstruere Conventicula, ita tamen, ut nihil contra Disciplinam publicam gerant.*

Orosius Lib. VII, Cap. XII. Ismét Trajanusról, Trajanus admonitus a Plinio permisit Christianis Conventicula, ut nihil contrarium legibus Romanis faciant.

Ilyen Ditsőséges példák után lett az is, hogy FELSÉGES FEJEDELMÜNKnek Kegyelmes Engedelmeiből épülne-fel ezen Templom.

Justinianus I. Imperator az Ő Feleségével Theodorával, minekutánna meg-építette volna Constantzinápolyba a' Sophia' híres Templomát, a' maga köből ki-faragott képét helyhezette a' Templom edgyik részébe, és azzal által ellenbe, fzembe éppen, a' Salamon Király' Képét fzomorú, és komor ábrázattal, 's a' maga képe fzájából ily' ki-menő fzőkat mettzetett, Salamonra mutató újjal: Salamon ego Te vici.

Ugy tettzik ha meg-gondolom a' Salamon, és JO'SEF TSASZÁRUNK' Ő FELSÉGE' Tselekedeteit, h. t. *Salamon* tsak egy Templomat építtetett. FELSÉGES URUNK Kegyelmes Engedelmeiből pedig, hány fáz Templomok építtettek tsak már feddig-is, az Ur Isten Ditsóságére, és fok Kerefztyén Gyülekezeteknek Lelki-vígaftalásokra,

azt ítélem, hogy minden tekintetre-nézve, inkább illik ez a' JO'SEF' Képe felibe: *Salamon ego Te vici!* mint a' *Justinianus'* Képére.

Légyen azért áldott emlékezete e' Szent Házban a' II-dik JO'SEF' TSÁSZÁRNAK a' Szent Pál Apostol' rendelése szerint. 1. *Tim.* II. 1---3. Intelek mindeneknek előtte, hogy légyenek Könyörgések, Kérések, Imádkozások, Hála-adások minden Emberekért, a' *Királyokért* és minden Méltóságban helyhezttettekért &c. Mertez a' jó, és kedves dolog a' mi meg-tartó Istenünk előtt.

Virgilius Mantuába a' Mincius Vize mellé egy Templomot akárván építeni az O'stavianus Augustus' Engedelméből, azt mondja; hogy azon Engedelmét és Kegyelmet Augustusnak azon Templomban így fogja fel-fentelni.

*In medio (Templi) mihi Caesar erit, Templumque tenebit,
 Illi, Victor ego et Tyrio, conspectus in Ostro
 Centum quadrijugas agitato ad flumina currus,
 Cuncta mihi Alpbeum linquens, lucosque Molorchi,
 Cursibus et crudo decernet Graecia cestu.
 Ipse caput tonsae foliis ornatus olivae
 Dona feram!* Georg. Lib. III. Vers. 16. 22.

az-az: Az ő Képét helyhezttetem a' Templom' közepébe, áldozom ő nékie, és az ő Tízteségére pompás Játékokat vitetek véghez. &c.

Kövefsük ezen Tízteség-Tételben a' *Virgiliust*: Légyen a' II-dik JO'SEF' Képe, e' Templomban: téteffenek ő érette minden-nap Isten előtt kedves Áldozatok; sőt nem tsak, ha néktek-is úgy tettzik, az ő Nevéről neveztesék e' Templom *JO'SEF' Templomának*. Most pedig közelebb-ről könyörögjünk ő érette, azzal az Imádsággal, a' mellyel

lyel az Izrael' Népe könyörög vala Dávid Királyért: 'Solt. XX. Az Ur tégedet meg-halgasson, A' Jákob Istene megtartsion, Küldjön Tenéked segítséget, az Ur, az ő Szent Házából, Te reád fordítsa Kegyelmet, Tartson-meg a' Si-onból. &c.

Méltóságos Kegyes Jól-tévő Pátronus Urak, és Matróna Afzonyok, a' kik nem sajnállottátok, Aranyotokat, Ezüstiteteket, ezen Szent Háznak Fel-Építésére, és ily' ékesen-való El-készíttetésére fordítani! légyen emlékezetben az Ur Isten előtt, és a' Késő Maradék előtt-is a' Ti Kegyességetek, a' Kapukban ditsérjenek-meg Titeket, a' Ti Jó-Tselekedeteitek!

Justinianus és Theodora egy gazdag és drága Afzalt ajánlván a' *Sophia* Templomába a' *Szent Sacramentumok* ki-
szolgáltatására, ily' értelmű Fellyül-Irást tettek reája:

Jésus a' Tiédből ezt Szentelyük Néked,
Bennünk 's Országunkba légyen örök Széked.

Mondjátok Ti-is ezt a' Ti adakozástokkal:

Jésus! a' Tiédből ezt szenteltük Néked,
Légyen, kérünk! bennünk, 's itten Örök Széked.

Már végtére egy két dolgot függeftek közönségesen
a' Ti elmélkedésteekre.

1-*for* : *Salamon* Minekutánna az Isten' Házát meg-építette volna; azután az Ur' Templomával által ellenbe éppen, az Olaj-fák' Hegyére más Templomot építe Kámusnak a' Moábiták, és Moloknak az Ammoníták útállatos Bálványainak. 1. *Kir.* XI. 7. Örizzétek-meg magatokat! ne hogy ily forma vétékkal meg-fertéztessétek lelketeket, és az Ur Isten haragját magatokra vonjátok!

2-*for* : A' mely helyet az Ur Ditsőséges, és Kegyelmes meg-jelenéséért nevezett vala Jákob *Béthelnek* Isten-
Házá-

Házának: azt azután, minekutánna t. i. Jeroboám az arany Borju-Bálványt oda helyhez tette volna 1. *Kir.* XII. 28, 29. a' Próphéták nevezték *Bethavennek* az-az: Bűn, és útállatofság' Házának. Vigyázzatok! ne hogy ezen Szent-Helyis valamely bűn, és útállatofság által *Bethavennek* nevét húzza maga-után!

3-*Kor.*: Valamint hogy az Ur Isten nem kedvellette az Áldozatokat, és *Ceremoniákat* csak magokban; sőt útálta. *Solt.* L. 8---13. Ugy ezen lelketlen emberi Épületben magában nem gyönyörködik, ebben bé-nem foglaltatik, 1. *Kir.* VIII. 27. *Tsel.* XVII, 24. hanem találja gyönyörüségét abba, ha Ti vagytok az ő Templomí, és az ő Lelke lakozik Ti bennetek. 1. *Kor.* III. 16, 17. VI. 19. 2. *Kor.* VI. 16. Gyönyörködik abba ha Ti, mint *Örön-Állók* léltetek az Ő Templomának, Anya-Szent-egy-Házának Ő löpi, és Gyámoli; a' fzerint, a' mi vagyon, *Jelen.* III. 12. Ti reátok írta az Ur Isten az Ő *Városának az újj Jerasálemnek, a' mely a' Menyből állott alá, az Ő Nevét.* Légyetek azért fel-övedzett dereakkal, hogy vállaitokra bízattatott terheteket el-viselhessétek, és hordozhassátok minden végre nagy hafonnal; gyönyörködik abba; ha az Ur Istent ez életben úgy szolgáljátok az ő Templomában, *Solt.* XXIX. 1, 2. &c. hogy ez élet után, az Ő Királlyi Széki-előtt szolgálhattok ő nékie éjjel és Nappal az Ő Menyei Templomában, és lakoztok azzal edgyütt, a' ki a' Székben üll! *Jelen.* VII. 15.

Utoljára, hogy az Ur Isten' Szívének ezen gyönyörüségét meg-ferezhesétek, és a' Ti bódogságotokat bizonyossá tehessétek, tegyétek a' Ti kezeiteket 3. *Mos.* XXVI. 14, 29. Szakafzára. Esküdjete meg az Istennek, hogy az Ő Rendeléseit meg-tartjátok; és azon esküvésteket híven meg-örizzétek, hogy azon büntetéseit eltávoztathassátok a' meg-haragudott Ur Istennek, a' mellyekkel

lyekkel ott' fenyegeti az Ő Tölle el-állókat, és a' mellyeket közönségesen már keserve-fen-is érezni kezdetünk.

Mély elmélkedésre ád azon szakasza az Ur Isten Be-fédének alkalmatosságát! a' melyben az Ur Isten bűn ellen-váló haragja leg-elevenebb, és rettenetesebb zúggyal nagyon le-festve, mint az egész Szent Írásban. Ugyan-is azt terjeszti az Ur Isten itt a' bűnös ember' eleiben: hogy a' melly büntetéssel ötet elsőbben meg-feddi; ha arra meg-nem tér, azért hétézer inkább meg-bünteti, ha még-is meg-nem tér, ismét hétézer keményebben; azután hétézer ismét súlyosabban, azután hétézer ismét terhesebben. &c. úgy, hogy ha egy büntetésen kezdi; végzi vagy külömb-kü-lömb-féle Nemeire nézve; vagy ugyan az első büntetés' grá-dussa, mértéke' nevelésére nézve, vagy a' 2402-dik Intenfio' grádusán, vagy utoljára az 16, 814-dik Intenfio' punctu-mán, és így a' mint a' Mathematicusok állanak, a' bün-tetés' Intenfioját, vagy nemeit fel-emeli, fel-vízi az Isten, a' vak-merő, és meg-térni nem-akáró bűnösön *ad quartam, aut quintam Potentiam*, a' végre hogy azoknak terhe le-nyom-ja ötet a' porba, sőt az alsó pokoliglan! Rettenetes és irtóztató ezen eméltő tűz erejének, és nagyságának csak meg gondolása-is! Az Ur Isten terjeszti mi reánk egyen egyen azon áldásait, a' mellyeket ígért az Öt Szere-tőknek a' Parizim Hegyén. 5. Mos. XXVIII. 1---14. Collat' XXVII. 12. Amen.

E

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

A' KERESZTÉNY SZERETETNEK

EGYIK NEVEZETES

EMLÉKEZTETŐ OSZLOPA.

M E L L Y E T

A' SZENT HÁROMSÁG IGAZ ISTENNEK,
A' NAGY SZEZENI REFORMATÁ SZENT EKKLESIA
M. DCC, LXXXVI-dik ESZTENDÖBEN, SZENT ANDRÁS
HAVÁNAK XXVI-dik NAPJÁN, TEMPLOMOT SZEN-
TELVÉN; EMELT E' MÁSODIK TANÍTÁSBAN

B E N K Ö F É R E N T Z

AZ ERDÉLYI M. REFORM. FŐ CONSISTORIUMNAK TAG
JA, és A' N. SZEZENI REF. EKKLESIAÉNAK PÁPJA.

K O L O S V Á R A T T.

M. DCC. LXXXVII Eſztendőben.

* * *

D E O.

CREATORI, REDEMPTORI. SANCTIFICA-
TORI. SACRVM.

JOSEPHO. II. PRINCIPE. AVGVSTO.
A D N V E N T E.

COETVS FIDELIVM HELVETICAE CONFESSIONIS
POSVIT

M. D C C. L X X V I.

Inscriptio Templi Cibirniensis.

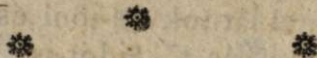

Jer. VII. 2---7.

Halljátok az URnak Szavát, mindnyájan Ti Izraeliták! (vagy-is Keresztények!) Kik bé-jöttetek az Ajtókon, hogy imádjátok az URAT! Így áll a' Seregeknek URA, az Izraelnek ISTENE; jobbitásatok-meg a' Ti útaitokat, és tselekedeteiteket; és Ti veletek lakozom ez Hellyen. Ne bizzatok hazugságban mondván, AZ URNAK TEMPLOMA; AZ URNAK TEMPLOMA; AZ URNAK TEMPLOMA EZ! Hanem jobbitásatok meg a' Ti útaitokat és tselekedeteiteket, és Igaz Ítéletet tégyetek az Emberek között, és az ő Felebarátja között. A' Fövevényt, Árvát, és Özvegyet meg-ne nyomorgassátok, és az ártatlan Vért ki-ne öntsátok ez Hellyen, és idegen ISTENek után ne-járjatok, a' Ti magatok veszedelmére. És azt mivetem, hogy békefességgel lakozzatok ez Hellyen a' Földön, mellyet adtam a' Ti Atyáitoknak mind örökké örökké.

KERESZTÉNY GYÜLEKEZET! KERESZTÉNY AREOPAGUS! A' Kereszténységnek ez Helyben meg-fereglett Testvérei! Ez órában Szerelmes Hálgatóim! a' kik ebben az új Házban, mellyet az esméretes IGAZ ISTENnek akarunk Szentelni; a' kik ebben a' Keresztény Tollerantziával újjonnan épült egyik Templomban; azzal

a' Felebaráti Szeretettel, melyet a' Békeféségnek Fejedelme tanított, melyet a' fzeretetlen és hideg-fzívü vakság, sok időig fogva-tartott; de hálá légyen a' Nagy ISTENnek! az Emberi fzeretetnek Kereftény *Eziruffa* meg-fzabadított: A' kik mondom azzal a' fzeretettel gyülekeztetek-fel ez Helyben, Kértfég-nélkül nem valami Tsudalátni; hanem hogy a' Ti jobb kezeiteket nyújtsátok nekünk Testvéreiteknek; hogy fzeretetbéli fšovettséget köffetek velünk ez Házban, melly azon a' Drága Szegélet-Köven épült, melyre Ti is mint egyetlen egy *Fundementumra* építettetek: Mi azért a' mi ISTENÜNKhez-való Kötelefségünknek, Kereftény-Vallásfunkhoz-való Szeretetünknek, és az HáládatofságnaK állándó Tanu-bizonyságául, azt írtuk Templo-munk Ajtaja feliben; AZ ISTENNEK, A' KI, TEREMTÖ, MEG-VÁLTO, ÉS MEG-SZENTELÖ, SZENTELTÜK. A' II-dik JO'SEF FELSÉGES FEJEDELMÜNKNEK ENGEDEL-MÉBÖL ÉPITETTÜK. Hogy a' ki bé-jön, ne gondolja idegen ISTENének ezt a' Házat, mint vala az *Athéné-béli* Oltár, és midön ezt örvendező Szívvel, adakozó Kezekkel építette a' Szegény és a' Gazdag, az Hazafi és az Idegen; söt nagy Öröm! még a' mi Atyánk-fiai-is; Ingyen-fem vagyunk olyan hideg Szívűek mint a' Plátó, a' ki tsak a' *Mathematicust* erefti vala Oskolájában; fem mint a' régi Izrael, a' ki még a' *Profelitus* fem botsáttya vala-bé Templomában, hanem örömmel látnok fel-jöni és le-telepedni e' Temploban a' Törököt és a' 'Sidót-is, hogy tißtelnék velünk együtt az Igaz ISTENT, mennyivel inkább a' Kereftényt, a' ki ugyan azon egy TEREMTÖ, MEG-VÁLTO, és MEG-SZENTELÖ ISTENnek áldozik vélünk együtt, a' kinek ezt a' Házat Szentellyük; Bátor Szível, tettetés nélkül, és igazsággal, és oh mely örvendező Lélekkel, vígadozó ajakakkal! sokkal más értelemmel mint a' *Jeremiás* Próféta, e' fsep Gyülekezetben, mint megannyi Tanú bizonyságok előtt azt mondjuk e' Szent Házról,

ról; hogy e' mái Naptól-fogva; AZ URNAK TEMPLOMA,
AZ URNAK TEMPLOMA, AZ URNAK TEMPLOMA EZ!

V Ajha azért az ISTEN' Szent Befédéhez illő méltósággal mutathatnám-meg, *Elsőben*, hogy egyedül az ISTEN az, a' kit Templom illet, és hogy ez-is a' fzerént az URnak Temploma lézen. *Másodszor* pedig, midőn igyekezem meg-mutatni, és kívánlak meg-győzni Titeket erről, hogy ha tsak a' Templomban és külső Dolgokban fogjuk tartani, az Igaz Kerefténységet és az Igaz ISTENi Tízteletet, tehát hazugságnak bevéde lézen ez, mint a' *Prófeta* mondja, a' mi házainkban; Az URNAK Temploma ez, és vajha ezt-is egész Bátorsággal tselekedhetném! És *Harmadszor*, Szíveiteket meg-ható Befédekkel adhatnám-elé a' Ti Kötelelségteket, és a' Kegyelmes ISTENnek Igéretét a' maga Templomához: Tselekedje azért az UR, a' kinek Templomot Szentelünk, hogy Ti mindnyájan búzgó, és figyelmetes Halgatók légyetek. Én pedig rövid Tanításommal kedvet találván Elöttetek Ditsőitessék az ISTEN általunk. Amen.

Azt mondja még a' Pogány Poera-is: Az ISTENen kell kezdeni minden Dolgot, mint a' ki mindenütt jelen van: Mennyivel febb, és méltóbb Parantsolat az, mert a' JÉSZUS mondja: *Mát. VI. Kereftétek előfür az Isten' Orfágát, és annak Igazságát, és minden Jók meg-adattatnak Ti néktek: Mi illőbb hát? mint az egyedül imádandó Igaz ISTENen kezdeni, az én Tanításomat, azon tudni-illik, a' kinek*

kinek Templomot Szentelünk. Hogy vagyon ISTEN, egy ilyen Kereftény Gyülekezetben nem fűkség azt hozzáfón meg-mutogatni; mert hogy fűkségesképpenlenni kell egy ISTENnek, a' ki Mindeneket Teremtett, a' ki Mindenekre gondot visel; a' ki Bölts Tanáttsal minden Dolgokat egy bizonyos tzelra igazgat: azt a' tsudálkozásra méltó, és le-írhatatlan szép Termézet, átallyában, és a' távól-való Szigetekben-is prédikállyá, ujjal mutatja, és minket, a' Termézet URának Remek munkáit, arról meg-ínt, meg-gyöz, és ugyan nógat; hogy a'hoz a' hatalmas TEREMTÖhöz kötelefségünket; hogy a'hoz a' Kegyelmes Gond-viselöhöz, Háládatofságunkat; és hogy a'hoz a' Bölts Igazgatóhoz, a' ki nélkül fenki-is, akár hogy hánnya vesse magát, tsak egy Hajfálnak URa nem lehet, egy óra pertzentéig fenn nem álhat, mély alázatofsággal tartózfunkat meg-mutatsuk minden napon: Ezt tselekezi a' Pogánnyal, ezt a' Kerefténynyel; és foritván mindent a' Termézet Törvénye mellé, a' fímet henyélni, a' nyelvet meg-némúlni, a' több érzékenységekkel nem engedi, valamíg fenn-áll a' Világ, valamíg Ember lakja a' Földet: Mert e' Fő Tzél nélkül, miért kellett volna azt ilyen Pompás Kézülettel egybe fírekeztetni; fírements hát a' Termézet, míg az Ember azt a' Kötelefségét esméri gyakorollya; mert mihelyen arról átallyában le-mondana, azonnal Kéttség-nélkül a' Termézet újjabb vátózásnak Tárdgya lenne, mint ez előtt-is.

De a' mi a' külső Érzékenységeknél fokkal méltóságosabb; Imé ez a' BÖLTS ISTEN egy okos Lelket plántált belénk; mely a' Termézetnek URát ISTENnek, mindenek felett-való Fő-Valóságnak, Örökké-való Léleknek meg-esmérje, minket arról meg-gyözzön vég-nélkül-való kívánságot fírezzzen hozzája mi bennünk, az Halhatatlanságra-való Törekedésre bíztasson, bátorítson; mint a' mely drága Réf, maga-is halhatatlan mi bennünk, mint a' mely

a' melly annak a' Fő-Valóságnak lehellése, és ezért az ISTEN' Nemzeti-is vagyunk, ezt mondotta a' Pogányok' bölts Poétái közzül Aratus. *Act.* 17. Ez a' Lélek, még a' Romlottság után-is, gondolkodni tudó okoskodással, az ISTENT fel-tudja keresni és találni, értelmével azokat, a' miket az ISTEN az Emberrel akar, meg-foghattya, meg-tanúlhattya, meg-is ítélni jónak lenni: Hitbéli tehetségével pedig, mellyel az el-múlt dolgokat, mint jelen-valókat szemléli; a' következő és reménység alatt valókat-is magáévá tézi; az ISTENT-is meg-fogja, megnyeri, és bizonyosfokká tézen minket annak a' Fő Valóságnak tökéletességeiről. Ha a' Lélek-is azért minket arra tanít, nem látom mi tartóztathat-el minket kötelelőseinknek véghez vitelétől a' Fő- Valósághoz.

Ez eddig egy józan okoskodással fel-rúházott Teremtésnek fükséges Tudománya. Ez eddig egy Emberséges Embernek Vallása, ezt tudta *Seneca*, ezt tanította *Cicero*: De nem elég, mert ellenben hogy rosz vagyok-is tudom, de hogy honnan vagyom az én nyomorúságom, nem látom; hogy kell abból kiváltképpen fel-kelnem, és ki által, nekem magam erejétől tehetetlennek, fel-nem érem: Látom a' Napot, óhajtom annak Világát, de csak úgy látom, mint a' kinek egy fomorú történet; egy keferves eset által, e' két Szemeim meg-homályosodtanak, és ha azt harmadikkal nem segítem az Igazság Napját közéről nem nézhetem. Olyan hát a' bűnös Ember; olyan a' *Ratio*, a' *Filosofia*, és a' mi Kereftény Nevet vífelő *Naturalistáink*, az ISTEN Kegyelem-béli útcsitása, a' Szent Írásnak lámpása nélkül, mint a' Tövisben lappangó Ökör-fem kis Madárka; a' ki ha a' Sasnak magassan repülő szárnyai alá nem búvik, alatt marad, a' Naphoz közel nem juthat; de a' mi nevettséges, még-is ő kérkedik, hogy ő fellyebb repült mint a' más. Több kell hát egy

igaz Kerefténynek; Szüksége vagy on ugyan-is, egy Nagyot, egy Igazat-mútató Tükörre, mellyel, józan okossága homályos fze meit segíttse: E' pedig a' Szent-Irás 2. Kor. III. 18. melyben mi mindnyájan fel fedett ortzával az URnak Dittsölségit láttjuk; mellyet a' Szent Pál Apostol ellenében tézen a' *Moses* el-fedezett Ortzájának; és láttatik ebben világoson tanítani, hogy olyan a' meg-homályosodott józan-okofság, és az O Testamentom-is, mint a' *Moses* el-fedezett Ortzája, de az *Evangyéliom*, és az azon épült Kereftény Vallás, mint a' JÉSUS' Dittsös-séges Ortzája, mint az Igazság Napjának fúgára. Szárnyak-is kellenek hát ide, mellyek által az alatsónyságban fetrengö Emberi Termézet-is az Igazság' Napjához fel-emelkedhesék; annak Világánál láthasson, és járthasson, míg mind az *Evangyéliomnak* Tüköre; mind az Hitnek és Reménységnek Szárnyai által, bé-jut a' Dittsölségben, és él az ISTENnel, a' kic igazán esmért, igazán tisztelt, és a' ki által Boldogságát kereste. 1. Kor. XIII. 12.

A' Sz. Irás, az ISTENnek, *Moses* a' Próféták, az Evangyelisták és az Apostolok által meg-íratott Szent Be-féde, tehát az Igaz Kút-Fő, az Igaz ISTENi Esméretben, és Tízteletben, a' valóságos Boldogságnak keresésében: a' mely annyival méltóságosabb, mind a' Termézet, mind a' józan-okofság' Tudománya felett; hogy valami ezekben vagy on, azokat-is taníttya: De ezek felett, olyan Méltóságos, olyan Dittsöséges Dolgokat tanít, melyeket, ha a' leg-élefebb látású-is valaki; a' Szent-Irás' Világa nélkül nem láttya; ha a' leg-nagyobb Filozofus-is; okoskodásival a' Szent Irás oktatási nélkül fel-nem érheti: Mert jól-lehet ebben a' Titkok, az Emberi okofság' határi felett-valók; de a' mi ebben Dittsöséges, azzal még-is nem ellen-kező. Ez a' Szent-Irás tanít engemet halandó Embert, meg-esmérti közelebbről, az én ISTENemet, az Egek-
nek

nek és a' Földnek Teremtőjét Gond-vifelőjét: Ez a' Szent-Irás tanít engemet Kereftényt minden más Irások felett, esmérni az ISTENT, mint ATYÁmat, MEG-VÁLTOMat, MEG-SZENTELÖmet, különben Kereftény Nevet nem érdemlek; ha ezt nem tudom, nem hiszem, és nem vallom. Hagyom hát a' Pogányokat, a' kik, mint Fühöz Fához ragazkodó nyomorúlt Emberek, fánakozásra méltók; kik Szent-Irás nélkül lévén a' romlott Termézet világánál féttségben hevernek: mint ma-is a' *Hottentotok*, és az *Otabajti Nép*, képtelen dolgokat tart az ISTENről, mint a' *Kamtsadák*. De azt el-mérem mondani, 's meg sem tsalatkozom, hogy a' leg-böltsebb Naturalista felett-is, az igaz Kereftény Embernek, bár légyen Világ fzerént együgyü; mindazáltal az a' Méltósága, Elsősége vagy, hogy midön egy Naturalista, vagy más akármi Világ-Fia, úgy jelenik-meg a' Fő-Valóság előtt, mint Szólga URa előtt, mert másképpen nem-is lehet; akkor a' Kereftény, mint Fiú áll az ATTYA előtt; mikor az, okoskodással keresi Bóldogságát; ez, MEG-VALTOja' Érdemében, tsalhatatlannak találja örök életét; mikor az, Emberi erejéhez bíz, és annál-fogva tántorog; a' Kereftényt a' Menyei Erő segíti, meg-erősíti: Idegen hát a' FELSÉGES ISTENnek Hazában egy Világ-fia; örökös ellenben az igaz Kereftény; mert erről Igazság-Levele a' Szent-Irás, mely ötet ezekről nem tsak tanította, Hanem tsalhatatlanul-is bizonyosá téti, mint az ÉLŐ ISTEN hájjából házmozott Beféd; mint az Atya, a' Meg-Váltó, és Meg-Szentelő ISTENnek, vagy hogy a' Kereftény Nyelven szól, az Örökké Imáandó SZENT-HÁROMSÁG egy igaz ISTENnek, a' Kerefténységgel kötött Kegyelem-béli Szövetségének Irása, melly a' *Sakramentomokkal* meg-is vagy, pötsétel-ve; a' mint ezeket látjuk 2. Tim. III. 15.

b. Ez hát az Igaz ISTEN, a' kit a' Termézet és a' Lélek tanít : De ezeknél sokkal világosabban tanít a' Szentírás, a' Keresztények Attyának, Meg-Váltójának, és Meg-Szentelő ISTENének lenni. Ezt az Igaz, és egyedül Imálandó ISTENT illeti a' Ditséret és a' Ditsőség, Mennyen és Földön; a' ki e' végre az Egeket meg-rakta Angyalokkal, a' Földet Emberekkel, hogy az Ő Ditsőségét és minden Tökélletességeit hirdessék. Ez az Igaz ISTEN mindenütt jelen vagy; de minthogy mi véges Emberek mindenütt velle jelen nem-lehetünk, ő magát tsudálatos és Kegyelmes le-erezkedéssel bizonyos Helyekhez kötötte, az hol közelebb érjük, és bizonyosabban meg-találjuk, Imádjuk és tiszteljük, és az által mind a' két Életbéli Boldogságunkat keressük. Ezt nevezzük közönséges ISTENi Tisztételnek, mellyel tartoznak minden Népek és Nemzettségek, mint-egy közönséges Háládatossággal, Vallásrétellel. És ha egy Közönséges Homaggyiomot méltán kíván egy Király, egy Fejedelem; mennyivel inkább érdemes erre a' közönséges Tisztételre, az Égnek és a' Földnek Teremtője, és a' Kegyelem Szövetségének ISTENE. Ezzel a' Jussal parantsolta a' bújdosó Izraelnek, az ISTEN a' Sátor, mellyben lakozását ígérte : ebből az okból kétfiztette nagy Pompával Salamon Király által a' Jérusalemi Templomot, mellyet minden Ditsőséggel meg-ékesített, és Jelen-létével méltóságossá tett vala: Melyben hogy az Izrael minden Eftendőben az Homaggyiomot, egy közönséges Fel-gyűlésben, és egy Aldozatban le-tégye, meg-kívánta, mint Szövetségés Népétől. ISTENT illet hát a' Templom, mert tsak az ISTENT illeti az Imádas, a' Tisztétel, minden Ditsófség és Tisztesség, Mennyen és Földön. 1. Kron. XXIX.

A' Templom' Neve, a' Görögöknél tézen egy Meg-Szenteltetett Hellyet. A' 'Sídóknál egy Szép.Palotát. A' Romaiaknál Templomnak nevezték, az Égnek azt a' Szakasz-
 ká-re-

kaz-részét, melyet a' Jövendő-mondó Pap horgas bottyával ki-jegyzett, hogy az ott által-repülő madarokról Jövendőt vehessen. Ma pedig mi Templomnak nevezzük. az ISTENi Tiszteltetre rendelt akármely Helyet, vagy Épületet. Hogy az ISTENt illesse egy ilyen különös Hely, azt úgy tartotta még a' leg-régibb *Egyiptomi Iró*, még a' *Mónethon*-is; de sokkal szebb, a' mit mond *Cicero*, hogy az egész Világ egy Templom, és az ISTENnek Háza: és éppen azt mondja az *Esaías* Próféta-is, *Esa. LXVI.* Az Eg az ISTENnek Királyi-Széke, és a' Föld az ő Lábainak 'Sámolya, Templom hát az hol az ISTEN lakik, az hol tiszteltetik: Innen azt mondja *Seneka*, hogy az ISTEN minden jó Emberben lakik; de sokkal szebb, a' mit *Szent Pál* Apostol mond az Igaz Keresztényekről 1 *Kor. III. Avagy nem tudjátok e' hogy Ti az ISTENnek Templomi vagytok, és az ISTENnek Lelke lakozik Ti bennetek? A' mi a' Templomok' eredetét nézi, azt a' Régi Világ úgy láttzik, nem tudta; és elsőben a' Fejedelmek' Kápolnáin kezdték felvenni a' Templomokat, a' mint egy régi Irónál láttuk, (*) és a' ki nevezi-is a' Templomot *τρυβον*-nak Temető Kápolnának. A' Persák, a' Fel-kező Napot tisztelvén, Templomról tudni nem akartak. De *Lucianus* az *Egyiptomiakról* tártja, hogy első a' Templom-terezésben, *Majmonides* még az *Énok'* idejére; *Hospinianus* a' *Babilonai Torony'* építésére, vízik-fel a' Templomok' eredetét. *Pridó* pedig, *Zoroaster*nek tulajdonítja, a' leg-első Templom' építését. Ezekből csak azt akarom ki hozni, hogy minden Népek meg-egyeztek abban eleitől-fogva, hogy az ISTENt Templom illeti, úgy mint, egy különösen Nékie Szenteltett Hely, Ház, Berek, vagy Palota, az hol tiszteltetésük akár Áldozattal, akár Könyörgéssel.*

Napok kellenének a' Templomoknak Le-Irásokra, hogy kezdették ezeket, a' Hegyeken, és a' Vizek mellett, építeni, berkekkel körül venni, Arannyal, Ezüffel, külömb-külob-féle Képekkel fel-ékesíteni, a' Pogányoknál, az Izraelnél, és még a' Kereftényeknél-is. Ezeket hát elhalgatván; lássuk mire valók valósággal ma a' Templomok: A' Templom hát, valóságos értelemben, Könyörgésnek Helye, azt mondja *Büls Salamon. 2. Kron. VI.* Az ISTENnek Háza, azt mondja a' JÉBUS. *Mát. XXI.* Az ISTEN' Szent Beféde' ki sáfárlásának *Theatruma*, az hol foglalja magát a' Kerefténység, az Igaz ISTENi Esméret, és Tízteletben, az által keresvén Bóldogságát; az-az; az Igaz Kereftény Vallásnak gyakorlásában. Tartozunk ezzel különösön-is a' magunk Házunkban, mert különös fűkségeink-is vagynak, és az ISTENnek különös Gondvifelése reánk, el-múlhatatlan, mellyért Hálát adjunk, és a' mellyet minden Nap újjabban kérjük. De vagynak közönséges fűkségeink-is másokkal együtt, és a' másokéval egyben kötve, a' Tárfaságban, és az Anya-Szentegy-Házban, a' mellyeket kérttség nélkül másokkal együtt kell kérnünk, hogy ezeket öfve kötött Könyörgéssel, annál bizonyosabban meg-nyerjük. Szükségünk vagyon hát egy Közönséges Helyre, az hol eztet véghez vigyük; Egy olyan Templomra, az hol egy Szívvel Lélekkel az ISTENT tiszteljük, az ISTENnek imádkozzunk, és a' Kereftény Vallásnak gyakorlása által, kereshefsük mind a' két életbéli Bóldogságunkat.

Egy ilyen közönséges ISTENi Tízteletre-való Helyet adott nekünk-is ez Helyben az Isteni Kegyelmes Gondvifelés; az Igazságot gyakorló Fejedelmi Jóság; és a' tzeretetre meg-ért idő: Mi-is azért e' mái Napon ezt a' Házat Szentellyük az Igaz ISTENnek; a' ki Atyánk, Meg-Váltónk, és Meg-Szentelönk. Ebben helyheztettyük amaz
 igaz

Igaz Arany-Oltárt a' JÉSUSt, és az ő Tudományát, a' melyen Igaz Hit által minden Napon Könyörgésünket; és magunkat-is, élő Szent; és ISTENnek kedves áldozatul bemútatjuk, a' mi okos ISTENi tiszteletünkben. Ebben igyekezzük az ISTEN' drága Szent Befédét, az Élő ISTEN' Ditsőségére, Lelkeink' Idveségére, minden perlekedés nélkül híven és igazán tanítani; és abból mint a' mi Keresztény Vallásunk' fővebb Ágazatit; az Embernek fomorú esetét, a' Jéhus által-való meg-váltattatását; és a' Szent LÉLEK által az Örök-Életre való el-készíttetését, az ISTEN' Anya-Szent-egy-Házának, a' KRISTUS által szerzett Jótéteményit, a' bűnöknek bocsánatját, a' Testnek Fel-támadását, és az örök Életet. Ezekért a' drága Jókért a' tartozó Háládatosságot, az ISTENhez és Felebarátunkhoz való Szeretetben, mely a' Törvénynek Summája. Mind ezeknek eszközeit, az Igaz Hitet, az élő Reménységet; és az ezekkel öve-kötött Jó-tselekedeteket predikálni; hogy mások is látván a' mi tselekedeteinkben-is, a' Keresztény-Vallásnak Méltóságát, Hathatóságát, Ditsőittségét az ISTENt, és a' JÉSUSt, a' ki a' Keresztény-Vallást e' Világra bé-hozta, tanította, és mind e' mái Napig-is a' maga Méltóságában fenn-tartja. Ezt tselekedezük mi-is ebben a' Házban; és azért el-merjük mondani: AZ URNAK TEMPLOMA, AZ URNAK TEMPLOMA, AZ URNAK TEMPLOMA EZ, e' mái Naptól-fogva;

Ilyen értelemmel nevezzük mi, e' mái Napon ezt a' Házat az UR' Templomának: De láffuk rövideden már *Másodszor*: hogy a' *Jeremiás Próféta* mitsoda értelemben mondja, ezt a' hármas Fel-Kiáltást, a' Jerusalemi Templomról. Az Historiákból, és az Apostolok Tselekedeteinek

teinek. *Tsel*, XIX. Rézéből is láttuk, mely nevetes vala Kis-Afiában a' Pogányok között a' *Dianna*' Temploma, mely a' Világ' 7. Tsudái közzé fámláltatik vala. A' mely Városban, midőn *Szent Pál Apostol* térítene; egy *Demeter* nevű Tsábitónak fávára, azt kiáltja vala a' Nép: Nagy az *Efészusi Diánna*! Nagy az *Efészusi Diánna*! mellyet az egész Afiá, és a' Világ tisztel; Éppen így vala a' Dolog Izraelben; mert tudni-való dolog, hogy kiváltképpen-való Ditsősége vala ennek az egész Népnak, és Orzágnak a' *Jerusalemi* Templom, mellyet a' leg-nagyobb *Mathematicus*, az ISTEN, rajzolt-le a' Sátorban; 2. *Mos.* XXVI, és 1. *Kir.* VI. és a' legg-böltsebb Király építtette, kevesebb idő alatt ugyan, de úgy tették sokkal több Gazdagsággal; és a' mi nagyobb Méltósága vala ennek, építtette az Élő Igaz ISTENnek, mellyben az ISTEN különös le-erezkedéssel lakott; és jelen-létét nyilván-valóvá tette; a' Szentek' Szentiben, a' Frigy-Ládában; a' tüntelen égő Tűzben; a' Felelő Vrím és Thumimban. Nem lehet hát tsudálni, ha az *Izrael* kevély volt az ő Templomával, és dítsekedett ISTENE jelen-létével. S' igaz-is, hogy míg abban valóságos bizodalmát helyeztette; bódog volt, áldott volt, és bátor minden ellenségei ellen: De a' mint ma-is szokott lenni, a' leg-nagyobb bódogságban rof az Ember, a' nyomorúságban-is pártos és vízfa-vonó az Ember; az egyikben el-felelji Háládatos kötelességét; a' másokban nem esmérí-meg rofzáságát. Az ISTEN meg-tanította volt az Igaz ISTENi Tisztetlethez, és minden parantsolati szerént a' Jó-tselekedetekre-is; De a' mint ma-is szokott lenni, az egyik Réf csak a' pufka, és sükeretlen Tudományban tartotta az igaz *Izraelitaságot*, mint ma a' *Fánárikus*, akkor az Irás-Tudók; a' más Réf pedig kötötte magát a' szép Templomhoz, és a' tettetes tselekedetekhez, és azzal kívánt tétzeni az ISTENnek; mint ma az *Hypocrita* akkor a' Fari-

a' *Fariseus*; mind kettőt útálta, és útálja az Igaz ISTEN, és az Igaz ISTENi esméretből ki-folyó Igaz ISTENi Tíz-teletnek nem esmérté, mellyeket később időkben-is a' KRISTUS fémekre vetett nékiek; Ez okáért szakadhatatlan, és bokros Követtséggel küldötte hozzájuk a' *Próféták*, a' kik a' Jó-tselekedetekkel egyben-kötött, Igaz ISTENi esméretre, és Tudományra terítenék, tanítanak, hogy ne vezne-el a' Nép az Hamis *Próféták* által a' maga tudatlanságában, és bűneiben, az ISTENnek vélek e-leitől-fogva gyakorlott Dajkálkodása alatt.

Ilyen nevezetes *Követ* és *Prófeta* vala *Jeremiás*, kit az ISTEN, mint egy igen nevezetes buzgó Embert, arra az alkalmatosságra tartott, midőn a' maga *Izraelének* egy felettébb-való nagy vezettsége volna, melly a' külfö-bön-álló vezedelemmel fenyegeti vala az egész Országot; mert egy-felől el-rontotta vala őket a' vízfa-vonás, a' Bálványozás, az ISTENhez-való Háládatlanság, és az Igaz ISTENi Tízteletnek, mely a' jó-tselekedetekben fokott műn-kás lenni, hátra-hagyásával minden-féle bűnöknek gya-korlása; Más rézről rontják vala az *Hamis Próféták*, a' kik a' külső ISTENi szolgálatban való bizakodással ketse-gtetik vala; Hijában taníttya, hijában téríti hát a' *Prófeta*, hijába híjja vala a' bűnöknek el-hagyásokkal a' Jó-tseleke-detekre, hijában rettenté ellenséggel, fogsággal, hijába ijjezti pufutlással, és egyéb tsapásokkal-is; mert fémeket vetvén a' Nagy Templomra azt kiáltják; Az URnak Temploma ez! Az ISTEN azért azt parantsolja *Jeremiás-nak*; Mondjad az *Izraelnek*, valaki bé-jön ebben az Ház-ban, hogy vizsgálja-meg minden a' maga útait, és jobbit-sa-meg tselekedeteit, és ne bízzék az *Hamis Prófétáknak* ke-tsegtető hazug beszédekben, hogy az URnak Temploma ez, és el-nem vezhet a' Nép, akármí gonosz legyen. Az

URnak Temploma ez, és öket meg-tartya minden Itélet, és Ellenség ellen; Ezen hármias Fel-kiáltással hát láttatik ujjal mutatni a' *Proféta* némelyek értelme fzerént, a' Templomnak három nevezetes szakaszára, a' Szent Helyre, a' Szentek Szentére; és a' külső Pitvarokra, melyekben áldoznak vala, és nem hitethetik vala-el magokkal, hogy az ISTEN öket akármi rozságokért el-veffe, és azt a' Ditső Templomot a' Pogányok' kezébe adja; De igazában az ő felettébb-való bátorságokat, és a' Templomban vetett nagy bizodalmokat jelenti itten a' *Proféta* ez hármias Fel-kiáltással, melyet adtak vólt az ő fájokban az Hamis *Proféták*, nem különben, mint *Efészus* kiált vala a' *Diánna* Temploma mellett; Hazugságnak befedének nevezi hát az ISTEN ezt a' Ditsekedést, ezt a' kiáltást, ezt a' külső tetteres Tselekedetekben, és ISTENi Szolgálatban-való Ditsekedést. Méltán-is; mert az ISTEN Lélek, Lélekben és Igazságban kíván tiszteltetni - melyre öket-is meg-tanította vólt. Az ISTEN Tízta és Szent; ezért tizta fívet kívánt, és az Áldozatokban-is Igaz Hitet. Az ISTEN nem tetteres a' maga Tselekedeteiben; azért az Emberekben-is azt útálja, *Job. XV.* és a' *Hypokritákat* a' fejérítet Koporsókhoz hasonlítja a' KRISTUS-is, *Mat. XXIII.* Kik az ISTENi külső Tízteletnek fine alatt minden gogózt véghez víznek, kiknek bizodalmok híjában-való, állapottyok fegény, böjtyök, áldozattyok, és Könyörgések az UR előtt útálatos. Oh mely méltán nevezi hát a' *Proféta*, hazugság Bézédének a' Templommal-való Ditsekedéseket. és annak kölső formajokban. és nem a' Tudománnyal egybe kötött tselekedetekben, való Kérekdségeket!

b. Tudjátok-meg Kereftények? hogy ma-is úgy vagon a' dolog; a' fok Templom a' Népet boldogabbá nem teszi; a' tzipra Templom az Embert nem idvezíti; hanem az Igaz

az Igaz Tudománnyal egybe kötött Élet, és jó tselekedetek, az Igaz ISTENi Esméret és Tisztélet, az Igaz Kereftény-Vallás és annak gyakorlása. Régen a' Pogány Nemzeteket fel-magasztalta a' *Virtus*; el-rontotta pedig az el-áradott bűn. Meg-építette a' Kerefténységet az Igaz Vallás; de fok-féle romlással fenyegeti, a' benne el-terjedett Híterlenség, és a' meg-fokasodott gonosz. Az *Izraelben* csak egy Templom volt, és még a' Nép, abban az egy Templomban lakozó ISTENben bízott, azt igazán tisztelte, bódog volt: de mihellyen az ISTENi Tisztéletet, és azzal együtt hívét-is meg-őztotta; Kápolnát épített *Dánban*, más Vallást ferezett a' *Garizimen*; különös szolgálatot tartott a' *Mikál* Házánál, Mikoron el-felejtven az Igaz ISTENt és annak Tsuda-dolgait, a' Fijak fát fedtek, az Atyák tüzet gerjesztettek, az Ázfszonyok dagaftottak a' *Baulnak*, az Ég' Királynéjának Béleseket tsináltak. és az idegen ISTENeknek áldoztak: Valyon nem méltán vált e' Hazugság' Bezfédvé az ő házjokban, a' *Jerusalemi* Templommal-való ditsekedések?

Fellyebb rövideden meg-mondottam, mi végre építettük ezt a' Templomot? Ebben t. i. Könyörgünk; de ha a' mi Könyörgéseinkkel ellenkezöt tselekeztünk. --- Ebben Életet, és Egészséget kérünk; de ha az Életet fordítyuk gonófra, és az Egészséget fel-áldozzuk a' Dobzó-dásnak, és az Erköltstelenségnek. --- Ebben kérjük a' Békeséget közönségesen; de ha ezt különösen fordítyuk, tzivódás, perlekedés, és meg-hasonlásra. --- Ebben közönségesen ajánljuk magunkat az ISTENi Gondvifelésben, bizzuk az ISTEN' akarattyára, és bölts tettzésére; de ha különösen a' Bódog Napokban háládatlanak, a' nyorúságokban békételenek vagyunk: Avagy azzal nem léfzen ez a' mi Templomunkkal-való ditsekedésünk hazugságnak Bezféde, mind a' Népek, mind különösen kinek-kinek házában? --- Ebben keressük a' Lélék' Idveségét; de

ha azt különösen nem munkálódjuk, -- Ebben halgatjuk az ISTEN' Szent Bezedét; de ha azt különösen elefelejtjük, -- Ebben kéjük az Hitet, Reménységet, a' Bünbotsátó Kegyelmet, az Idvezítő Szerelmét, a' Meg-Szentelő Lelket, de ha azokat a' mi életünkben, és tselekedtünkben, különösen gyakorlani nem igyekezünk, avagy azonnal nem lézen-é Hazugságnak Bezedé, a' Népnek, és kinek-kinek szájában a' Templommal-való Dítsekedés, és rút *Hypokritaság* a' Templomban-való járás? Kivált ha a' Nép olyan lézen, mint a' millyennek a' Poéta írja, (✱) Vagy a' minéműnek *Mikéás* Próféta-is az *Izraelt* találta. *Mik. VII.* És a' miket mi sem tagadhatunk áttallyában. Mellyet hogy el-távoztathassunk, tanuljuk-meg már *Har-madszor* a' mi kötelefségünket, és az ISTENnek az ő Templomaihoz tett Igéreteit-is azokban; a' maga Népével gyakorlott Jóságát; midőn a' Templomban-is, azon kívül-is azt tselekedte, a' mit az ISTEN kíván; a' mi egy buzgó Népnek Kötelefsége, a' mi egy józanon gondolkodni tudó Embernek tartozása, a' mi egy akármely Keresztényi Gyülekezetnek Vállás-béli foglalatossága.

✱   ✱   ✱

a. **K**EVÉS a' Keresztény Embernek kötelefsége, de igen szép, és gyönyörűséges, hasznos a' Közönséges Tárfaságnak; épületire vagyon az ISTEN' Házának. Az ISTEN, a' ki a' maga Házát helyhezttette a' Tárfaságban; mind kettőben csak ugyan azon Teremtésével az Emberekkel lévén ügye, úgy szerkeztette a' kettőt egyben; hogy az egyik légyen az Oskola, a' más Gyakorlásnak Helye. Az ISTEN' Házában tanuljuk a' Kötelefséget, és az
Emberi

Emberi Társaságban gyakoroljuk azt; Mert az Egekben nem lézen Hellye, az Erdőben, és a' puzta Falak között nintsen kivel. A' Társaság kíván jó Haza-fiat, szereti az Emberséges Embert, a' ki féli az ISTENT, tiszteli a' Királyt, engedelmes az Elöl-járókhoz, szereti Felebaráttját, Békefséget keres mindennel, Törvényes Életet él, és Igazságot tselekezik; Hízem éppen ezeket halja a' Templomban, ezeket tanulta az Oskolában, az ISTEN' Házában Lelke' Idvességéről-is szorgalmatoskodván. Az ISTEN' Háza-is kíván hát jó Keresztényt, Kegyes Hazafiat, Emberséges Embert, és mind kettő egyet tézen egy jozanon gondolkodó Teremtésben; mert az ISTEN soha se Papot, sem másf bigottságra nem kötelez; de az-is igaz, hogy senkit-is Isten-telen életre nem *secularizal*. Azért midőn mindnyájunknak azon egy Teremtő és Gondvifelő ISTENünk vagyon halandó Emberekül, azzon egy Atyánk, Meg-Váltónk, és Meg-fizentelő ISTENünk Keresztényekül, a' ki kíván tollünk Tudományt, és Tselekedetet, és minden mi kötelefséginket ezekben *Szentélyünkbe* adta, meg-parantsolta, hogy az ISTENT meg-esmérjük és tiszteljük, úgy, a' mint a' maga Szent Beszédében ki-jelentette, az által kívánván a' mi Bóldogságunkat ez Életben, és Örök Bóldogságunkat az Egekben, az-az; hogy légyen Vallásunk, és abban mi légyünk jó Keresztények minden időben,

De hogy azok légyünk, és ebben az Házban mindenkor kedvet találjunk az igaz ISTEN előtt, a' kinek Szentel-lyük; a' mi Vallás-béli Tudományunk-mellé ragaszkodunk Jó-tselekedeteket; az Hit, és Reménység mellé, külső ISTENi Szolgálatot. 2. Pét. I. A' ki pedig ezen az Apostoli Regulán-kivül- abba tarttja a' Kereszténységet, hogy ő a' gyülekezeten kívül-is gondolkodik az ISTENről, elnéledik a' Tirkokról, és fűkségtelennek ítéli a' külső ISTENi Szolgálatot, az olyan el-felejtette, hogy meg-Keresztelték, az Atya, Fiú: és Szent Lélek ISTEN esméretére, belső és kül-

ső ISTENi Tízteletére, és bizonyoson vagy *Fanaticus*, vagy *Hipocondriába* vagy: De ha más rézről, fellyebb valaki nem akar emelkedni a' Templomban-való járásnál, egy fohajtás; egy kís Alamisna, egy Böjt, egy Térd-hajtásnál, a' mind örökké egy bigott, egy vak buzgó marad; Mútaſta hát ki-ki a' maga Hitét, igaz ISTENi Esméretben és Tízteletben; és a' jó tselekedetekben, mely azok nélkül meg-hólt állat. *Ján: V.* A' *Jeremiás Próféta* pedig ímé a' következendőkben adja-elő a' Népnek, az Elöl-járóknak, és minden más Embereknek kötelelségeket. Jobbíttsátok-meg a' Ti útaitokat, és a' Ti Tselekedeteiteket, igaz Itéletet tégyetek az Emberek között, a' Jövevényt, Árvát, Özvegyet meg-ne nyomorgassátok, és az ártatlan Vért ki ne óntsátok ez Helyben, és idegen ISTEN után ne járjatok, a' Ti magatok vezedelmére. Oh szép Intés nekünk Bünösöknek! a' kik füntelen Vétkezvén, füntelen meg-kell jobbítani a' mi útainkat, és tselekedeteinket. Oh szép Intés egy Keresztény AREOPAGUSnak! ennyi sok szép Törvény-Bíráknak, kik ez Helyben vagynak! az hová el-jön a' Jövevény, az Árva, Özvegy, Szegény és Gazdag; az Itéletért, a' Tanátsért, az Oltalomért. Oh szép Intés nekünk Keresztényeknek! kik az Atyát esmérjük, a' Meg-Váltót valjuk, és a' kik a' Szent LÉLEKnek Templomai vagyunk, hogy idegen ISTEN után ne járjunk a' mi magunk vezedelmére; hanem midőn az ISTENi FELSÉGnek Templomokat építettünk Falunként, és Városokként, attól az ISTENi FELSÉGTől várjuk a' mi Idvevségünket, és annak Szentellyük mi magunkat Lelkeftől Testestől, Ditsóirván azokban-is mivel az ISTENéi. *1. Kor. VI.* Oh gondoljátok-meg ezeket Ti Bünösök! Vegyétek ezetekbe Ti Keresztény Bírák! Hordozzátok ízveteken Ti Itent félo Keresztények! hogy az ISTEN lakozzék közöttünk, és meg-ne útáljon minket a' mi Büneinkért. Mikor

hát ezt mondhattuk valamely Népről; Ez a' Nép Keresztény Nép, és ebben vágnak Keresztény Fejedelmek. Keresztény E'öl járók; Keresztény Ifjak és Öregek; Keresztény Férjfiak és Ázónyok; akkor annyit mondtunk ezekről, hogy *Demosthenes* minden Ékesen szóllásával is többet nem mondhatna; Mert azt mondjuk, hogy az a' Nép kedves az Isten és a' világ előtt, kiváltképpen az hól minden kötelességek, és azoknak gyakorlása, a' jó Lelki-esmérettel vagyon öfve-kötte. Ezeket kívánja hát az Isten, a' ki igaz Esméretére el-juttatott, Szent tizteletére meg-tanított, és ezeknek gyakorlásokért örök életet ígért. Ezeket kívánja a' Fejedelem; mert *Symboluma a' Virtus és a' Példa*. Ezek a' Népnél valóságos bódogsága, t. i. az Eletnek és a' Léleknek Békeisége, melyet ferez a' Vallásnak gyakorlása; mivel az Istennek az olyan Néphez fok kegyelmes Igéretei vágnak, Mellyekről már végre lásunk mint csálhatatlan **Dólgokról**.

b. Nintsen az Ég alatt olyan bölts, olyan Ke-
gyelmes, és tsupa fzeretethöl álló Arya, a' kinek több igéretei, a' fívet meg-hatóbb Atyai ketségtetései, nyájos kérései, és édeséggel tellyes fenyegetései vólnának, jó és engedetlen Gyermekéhez, mint vagyon az Istennek a' bünöshöz, a' mi Édes Atyánkhoz, a' maga fzerelmes, és Istent-félő Népéhez, és mi-hozzánk-is, a' Jéusban Fijaihoz és Leányihoz; Mert a' Lélekre nézve az igaz Kereszténynek ígér örök életet, és annak váltságáért a' maga egyetlen egy Fiát adta fzenvedésre halálra, hogy ő benne lenne váltságunk, és meg igazulásunk az örök élettel; hogy semmi kárhoztatások ne lenne azoknak, kik lélek fzerint járnak. *Rom VIII* Ennek bizonyosságául adta a' Sz. Lelket mind Világ végezetéig Zálogul, és Sácramentomit mint Szövettsége petséttyit, fen tartja a' Kereszténységben; Az Életre nézve pedig ígér békeiséget, áldást, életet. *Sólt. XXXIV.* Mel-

lyeket mindnyája gyakorol mi velünk: mert különfön-is velünk jár kél, és bennünk lakozik, kéréfinket meg-halgatja, Szívünk jó-kivánságit meg adja, és nemzetségről nemzetségre fen tartya az Igaz Isten - félöket. Oh drága és tsalhatatlan ígéretetek! Oh meg-betsülhetetlen és érdemünk felett való Jóság! és Édes Atyai Dajkálkodása az Istennek az övéivel, a' kik tizta szívvel járnak ő előtte!

Oh eléggé meg-közfönhetetlen Jósága, és tsudálkozásra méltó le- erezkedése egy Isteni Felségnek! a' ki jól-lehet mindenütt jelen vagyou; mindazáltal különös ígéreteit kötötte még azokhoz a' helyekhez-is, az hól tiszteltetik. Ketten vagy hárman az ő Nevében az hól egybe gyűlnek meg-jelenik, és valamit kéréndünk a' Jésus Nevében meg-adja azt ígérte. *Ján. XVI.* Az Isten azt ígérte Salamonnak az ujjonnan épített Templomról, mellyet ma-is reménylünk és bizonyoson el-is vézünk; Hogy magának válaftja lakául azt a' Házat, és abból meg-halgat minden igaz Hitből származott Könyörgést, és midön a' Nép meg-alázza magát, és az ő Ortzáját meg-kereséndi, azt mondja a' JEHOVA; az ő femei nyitva léznek, és az ő fülei figyelmetesek léznek ez helyen lett Könyörgésre, meg-fenteli a' Házat, és mind fize mind femei ott léznek mindenkor; a' mint láttjuk az Abed-Édom Házának meg-áldattatásában-is *2. Krón. VII.* De azt-is utánna tézi, hogy ha az Istentől el szakadnak, az ő parantsolatait és rendéléseit el-hagyják, el-távozik mind a' Néptől mind a' Ház-tól, és többé őket meg nem halgattya; főt még az utazók előtt-is bámulásra méltóvá tézi azt a' Hellyet; Né-künk pedig azt ígéri, hogy ha azokat tselekefzük a' mi-ket parantsolt, velünk lakozik itten, és mi békefsséggel lakozunk ez Hellyben, ez Országban, és e' Városban, mellyet adott a' mi Atyánknak mind örökkön örökké: Mi azért ezeknél többet nem-is kívánunk, hanem, hogy az élő Min-

den ható Istennek, a' mi Atyánknak, a' mi Meg-Váltónknak, és meg fentelő Istenünknek femei és fíve legyen ezen a' Helyen mindenkor, hogy velünk lakozzék, és mi békefességgel lakozunk ez helyben, és fogadja-el ez helyben a' mi minden-napi Imádságunkat, meg-tartván minket az Igaz Isteni esméretben és tiszteletben; Mert azt bizonyoson hiszük, hogy ezekhez kötött minden Lelki testjók és még a' nyomoruságok-is a' mi jávunkra léznek. Tíak ez hát a' mi kívánságunk az Isten ígéretiben bizván, hogy ez a' Ház legyen valósággal igaz Béthel, Istennek Háza, és mi az Istennek Templomai. 1. Kor. 3,,

Mit mondjunk hát végre? A' bolond azt tartja Nintsen Isten; hogy a' gonofzságban élhessen, azt mondja Sz. Dávid. *Soltz XIV.* a' milyenektől kérttség nélkül az Isten a' mi kitsiny Gyülekezetiünket meg Örözte Mit mondunk a' Kerefténységről, Templomról, Isteni Tízteletről értekezvén? Örönd az Igazaknak fívek, kik az Istent félík. A' Hideg indulatú, és meg vesztegettetett fíví Kereftény pedig azt mondja: nintsen fíükség a' Templomra, mert a' tíak külső haja a' Kereftény Vallásnak: az igaz; de a' fát, ha meg-hántják a' külső hajától el-fárad; a' belső ré-fék hát á' külső hájjal tartják meg a' fának elevenségét. Az igaz Isteni-esméret, és a' külső tisztelet tartják fenn a' Kerefténynek buzgóságát, nevelik Kegyességet, és együtt lelkesítik Idvességet; mert az Hit vagy a' hallásból, az hallás az ISTEN Sz. befédéből, a' melly predikál-tatik. *Róm. IV.* Nem tsuda pedig hogy effélék-is vagynak; mert olyan az Isten vitézkedő Anya-Szent-egy-háza e' földön a' Kerefténységben mint a' Nőé Bárkája, mellyben minden-féle állatok vagynak: a' Galamb örömmel tér meg

az ő Gazdájához olaj ággal; az Hollo pedig az engedel-
 mefségnél nagyobb nyerefségnek tartja a' Dögön élödni.
 Olaj ág a' Kereftény Embernek fivében és fájában, az
 alázatossággal és fzeretettel gyakorlott Isteni Tiútelet; Dög,
 e' Világnak fok-féle hijábanvalósága, melyen örömeft legel
 az hiterlen. Az Isten Temploma olyan mint a' Méh-kas,
 a' munkás és a' here Méhekkal, a' Méhek még a' keferü
 füvekből is mézet gyűjtenek, a' Herék pedig még a' mé-
 zet se tudják házonra fordítani; egyiket a' másíkból íté-
 ljük hát meg, és egyiknek a' másík felett való méltóságát
 könnyü által látni. Akol az Isten Háza maga a' Krístus mondja,
 melyben vagynak Juhok és gödöllyék-is, hogy nem mind
 Juhok maga a' Krístus-is sajnállyá; de mind kettőben meg
 dírsöittetik az Istennek Felséges méltósága. Mi azért azon
 légyünk hogy bennünk Irgalmafsága, és ne Törvény té-
 vő lgafsága tessék meg. Mi azon légyünk azért, hogy
 mint jó Kereftények az Isten előtt ez Házban mindenkor
 kedvet találjunk; és midőn egyedül Istent illeti, még a'
 Plátó tanu-bizonysága fzerént-is, a' Könyörgés és az áldo-
 zat; adjuk meg a' mi minden-napi fogadásíncat, melyet
 még a' Bölts Pogány-is tselekedett, a' mint Horátiusból
 látjuk (a) és itten minden-dólgokat kérhetünk, a' mit Ho-
 mérus Jupiternek tulajdonít (b) Ugy élünk hát, hogy min-
 denüt lát az Isten, azt mondja Séneká, és az Isten a' rof-
 zakat meg nem halgattya azt erőfíti Xénophon. (c) Az Is-
 ten nem halgattya meg azokat, a' kik tsak azért kérnek,
 hogy a' magok vezért kívánságokra költsék, Sz. Jakab A-
 postol-is azt erőfíti Jak. IV. Nagy külömbség vagyon az
 Házak között. Vagyon egy Ház, a' hol az Ember meg
 mutatja hogy Ember, ugy az első, mint az utolsó, hogy
 rajta vagyon az Emberi nevezet, és hogy ő tsak egy hi-
 jába való Ember. Vagyon más, a' hol mindent vásárol az
 Ember a' mulandó

Ember a' mulandó Életre. Vagyon más az hová nem szabad közelíteni a' Szegénynek. És vagyon Ház, a' melyben az Igaz Itélet és Igazgatásban foglalatosok az Elöl-járok. És Imé ez Ház mindenektől külömböző; Itten az Ember meg mutattya hogy ő Igaz Kereftény, és a' Világ áll ortzás bolondságát igyekeztvén le-verkezni, az ISTENhez hasonló kíván lenni; Itten az Ember igyekezik meg ferezni az állandókat, melyek nem e' Világból valók, Itten szabad meg jelenni egyenlő Méltósággal a' Koldusnak a' Gazdaggal, és Itten mutattjuk meg hogy mind egy Vérből vagyunk, azon egy Igaz ISTEN tisztelői, Itten kérjük végre az Életnek és a' Léleknek minden javát, az Igaz Itéletet, az ISTENi félelmet, mely minden böltsefségnek kezdete, és a' hól, ha keressük az ISTENnek Országát és annak igazságát, minden jók meg adattatnak nekünk. Örvendező Lélekkel, vigadozó ajakkal mondjuk hát! AZ URNAK TEMPLOMA; AZ URNAK TEMPLOMA; AZ URNAK TEMPLOMA. Ez! Méltóságosabb minden más Házak felett: mert ebben lakozik az Atya UR ISTEN, a' mi Teremtőnk, A' Fíú UR ISTEN, a' mi Meg-váltónk. És a' Sz. Lélek UR ISTEN, a' mi Meg-Szentelőnk, a' kinek Szenteltük. Stratonicus Meliffa Várofsában, fok Tempломot kevés Embert látván, azt kiáltja vala; *Audite Tempia Hallyátok meg Templomok!* (a) Vajha ebben a' Városban ellenben, az hol fok Tempлом és fok Ember-is vagyon, azt mondhatnók minden időben, Hallyátok-meg Jó-Kereftények!

Ez hát a' mi Örvendező Gyülekezetünknek, és Sziveinknek Öröm kiáltása végre; Aldott légyen az Igaz ISTEN! a' ki minket arra az időre juttatott, melyben a' Délfinben ragyogó Igazság Napja, a' tudatlanság és ferettség homályát el-kezdte oázlatni. Aldott légyen a' Fejedelem! a' ki a' vízfő-vonást Naponként el-temeti, hogy az Igaz

Kereftényi Szeretet fel-támadhasson, és Uralkodjék ez helyben-is. Aldott légyen a' II JOSEF. Országunk' Ifjú Attya! a' ki nekünk-is ajándékokat osztogatott, és mindnyájunknak meg-parantsolta, hogy ezután ne vezekedjünk; De miért-is vezekednénk? avagy az egész Kerefténységnek nem egy ISTENE, és nem egy Idvezítője vagyon é? Aldott légyen ez a' Város! melynek kapui nekünk-is meg-nyiltanak. Áldottak légyenek a' mi Elöl-járóink, a' Nép, a' mi Atyánkfiai, a' kik ezt a' Házat építették! és még az-is, a' ki ha csak egy lépést is tett ennek elő mozditására, és jó kívánságával-is segítette, és légyen mind az Kedves Aldozatul az Élő ISTEN' előtt, a' ki Gazdag jutalmot osztogasson mindeneknek, mert az URnak Temploma Ez! Hallyátok meg-ujjabban-is, és ne felejtsetek-el Ti Kereftények! kik fel-jöttetek ez Házban; Jobbittsátok meg a' Ti útaitokat, és tselekedeteiteket minden Napon, és veletek lakozik az Ur ez helyen. Bizzatok az igazságnak bevezében, hogy az Urnak Temploma Ez! Igaz Itéletet tégyetek ezoká-ért az Emberek között; és midőn e' mái Napon Fogadást tettetek az Igaz ISTEN előtt, Idegen ISTENek után ne járjatok, és azt mivelí az UR, hogy békeféségben lakoztok ez Hellyben mind Örökké. AMEN AMEN,

JEHOVA, Menynek és Földnek Teremtője és Gondvise-
lője, egyedül Igaz, egyedül imádandó Isten! a' kit illet egyedül
minden Ditséret és Ditsőség Mennyei és Földön. Mi Atyánk,
mi Meg-váltónk, és mi Meg-Szentelő Istenünk! Mi Te Teremté-
sid, a' Jesus piros Vérén az örök életre meg-váltott Hiveid, a'
kikkel nagy és drága dolgokat tselekedtél, Életünkre és Lel-
keinkre nézve-is. Mostan azért mi-is Templomot fenteltünk Te-
néked a' közöttünk való lakozásra, Fol-lehet nem lakozhatik
valósággal az Isten a' Földön a' bűnös Emberek között; mert
Imé az Egek és az Egeknek Egei bé nem foghattyák, mennyi-
vel inkább ez Ház a' mellyet tsináltunk; Mindazonáltal a' Te
Igéreteidben vetett bizodalommal meg bástjuk a' mi Térdeinket
a' Te Ditsőségedre, egy fióval Lélekket tisztelünk és kérünk
Tégedet Édes Atyánkat, mint Ezer iziglen Könyörülő Istent;
hogy tekints mi reánk, és magas Menyből a' Te Irgalmaságod-
nak Arany-Vesszejét ki nyújtván mi reánk, tekintsd meg a' mi
Imádságinkat, és a' mi Könyörgéseinket halgassd meg, mellyel
imádkozunk Tenéked ezen az helyen, hogy a' Te femeid erre
az Házra nézzenek Éjjel és Nappal, hogy itten lakozzál mostan
és mind Örökké.

Oh Felséges Isten! e' máii Napon tsudálatos dolgot tse-
lekedtél mi velünk; midön azért kérünk Tégedet, a' mi Ha-
zánknak és Nemzetünknek, és abban a' Te Népednek Lelki-'s
Testi békefiséért; Te halgass meg a' Mennyegeből, és légy Ke-
gyelmes minékünk. Midön Áldást és termékeny időtt kérünk a'
mi földünknek, mind az Embereknek, mind az oktan állatok-
nak tápláltatásokra; Te halgass meg minket, nyisd meg a' Te
Egeidet, állíts áldást onnan felyül mi reánk és minden te Te-
remtésidre. Midön meg alázzuk mi magunkat Penitentziát tar-

tunk ez Helyben, és meg keressük a' Te Országodat, Te halgass meg minket Menyből, és fordíts el rollunk minden Itéletet és minden tsapásokat, Éhséget, Pestist, Dög-halált, Drágaságot, minden vißka-vonást, fegyvert, ellenséget, ártalmas idöket, és valami a' mi romlásunkra vagy; téríts minket az Igaz Utra; és midön meg érzi ki ki az ö Szívében a' tsapást, és ki terjeszténdi az ö Kezeit ebben a' Házban, Te halgassad meg Menyből, és légy Kegyelmes minden Léleknek és minden Testnek; mert Te vagy egyedül a' Teremtö, és Te vagy egyedül a' gondviselő Isten ez egész földnek kerektségén.

Felséges Isten! mikor ez Hellyben, Imádkozunk a' Fejedelmért, minden renden lévő Elöl-jaróinkért, minden külső és a' Hadi renden lévő Tiszt-viselőkért, Törvény-Bírákért, az Itéletért, és az Igazságért; Te halgass meg minket magas Menyből, hogy az Igazság és a' békeség tsokolják egymást a' mi Földünkben, és Örvenájenek az egy-mással gyakorlott feregetnek. Mikor Könyörgünk a' Szegényekért, Arvákért, Özvegyekért, betegekért, éhezökért, Igaz uton, vízen járokért, kik Tégedet Könyörülő Istent általunk a' Jézus Nevében meg keresnek; és még a' Jövevényekért-is, a' kik ez Helyben Igaz Itéletet, Igazságot oltalmat, és segédelmet keresnek; Te halgass meg minket Menyből; mivel Te vagy ezeknek-is Gondviselőjük és oltalmok, Oh Könyörülő Isten! Mikor fel jö ez Házban egy akármely igaz Hívö és könyörög tenéked az ö hozzá tartozó ferelemesséiért, Vagyonáért és akárminémü fükségeért; Te halgassad meg ötet az ö töredelmes fíve-férént magas Menyből, mint jól-tévö Isten. Midön valaki meg tért Te hozzád, és bűneit meg esmérvén vallást téfen ez Helyben; Te halgassad meg azt-is Menyből, és Kegyelmez meg ö néki Sz. Fiadért, hogy ne térjen meg Komoru fívvél senki Te előlled; és senki el-ne vesszen az ö bűnében és nyomoruságában.

Mikor végre esedezünk Tenéked vitézkedö Anya-Szent-egy házad Királyának, a' Keresztény Vallásnak, az Oskoláknak az

Evangeliumnak,

Evangyéliomnak, és a' Sacramentomok ki Szolgáltatásoknak fenn tartások-ért, békecségek-ért, és azoknak Tanítóit a' Te Szolgaid-ért; Te halgass meg minket magas Menyből; őrizzed, és oltalmazd vitézkedő Keresztény Anya-fentegyházodat, és Ditsőséggel Uralkodjál közepette mind Örökké.

Mostan pedig ebben az órában annak bizonyosságául, a' mi meg áldattatásunk és meg vigasztaltatásunkra, töltsen bé ezt a' Házat Ditsőséggel, és add bizonyos jelét minden időben jelen létednek; a' Te fived és femeid legyenek ez helyen, lakozzál itten és fiúeid legyenek figyelmetesek minden itten téjendő Könyörgésre. Helybeztessed ebben Evangyéliomodnak fővételét lámpásul; és Te magad légy ebben Tűznek és Kőnek Oflópa éjjel és Nappal; mellynek árnyékában a' Te Néped és minden bűnös nyugodalmot bátorságot, áldást békecséget, és minden veszedelmek ellen való oltalmat találjon. Mostan Oh Felséges Isten! áldjad meg e' marok Gyülekezetet, mely Néked Templomot szentel, adj békecséget nekik ebben Te városban, melyben béplántáltad; és ferez feresetet ö néki, minden ö Atyafiai és Felekezetei között, hogy békecségekben lakozzék ez Helyben, mert a' te jobb kezed plántálása, és azt tselekedted vele, a' mit a' mi Atyáink-is tölled kértenek, és el nem vehették, mi pedig örömmel vérfük Te Tölled.

Mostan Oh JEHOVA! áldjad meg a' mi Felséges Fejedelmünket ezer-áldásiddal, és tselekedjed hogy a' mi jó kívánságinknak, és ez helyen téjendő minden Imádságinknak erejét érezze meg ebben az órában is, melyben Tégedet kérünk; viselked mint kedves bélyeget karjaidon, és tedd mint egy drága petsétet a' Te fivedre, mert a' Te jobb kezednek Férjfia; mert az Emberi feresetnek és a' Keresztény Virtusnak példa nélkül való példája; a' ki egy aránt fereseti alatta valóit; gazdag legyen azért az ö Futalma Menyben, és állandó ezer iziglen. Mostan Oh minden áldásoknak Istene! nyujtsd ki magas Menyből a' Te kezedet, áldjad meg Hazánkat, és Nemzetünket; legyen ez a'

gyen ez a Napok után melyekben látott sok gonoszt viszont olyan mint a Paraditsom; Gabonának, Mustnak, és a Barom-tenyésésnek helye, az Igaz Ítéletnek és békeférségnek földé. Ebben a mi Elöl járóink, Nemzetünk és Országunk nagyjai, Fő Fő-Rendei, Tiszt-víselői, és minden Renden lévő Tagjai légyenek valóságos Mofesek, Istent félő Josuék, bölts Salamonok, Kegyes és buzgó Dávidok, és az Afékony Rendeek valóságos Múriák és Abigailok; és minden valaki nevezi a Te Felséges Nevedet, mindnyájan jó Kereférsények, az Öreg és az Ifjú, és még a Gyermekek-is, mind a Társaságban mind az Isten Házában.

Áldjad meg Oh JEHOVA Isten! e mái Napon új Áldásokkal e Vároft, mellyet a Júdának Vároffai felett a Népek Törvény Fékévé tettél, áldjad meg ennek minden Elöl-járóit, és minden lakóffait, a Gazdagot, Férgényt, és a Fővevényt, és tselekedjed hogy ennek Kö-falai között a békeférség, tsendésség, Isteni félelem és a Féretet uralkodjék; Mostan pedig efébe vévén hogy mag a JEHOVA adta nekünk ezt a Napot, és a mi JOSEFünk ajándékozott meg minket-is, Ditsérje az Istent, és a Királyt, és Féreffen minket; mert mi a békeférséget kereffük, és kereffük minden időben.

Végre Oh mi Szerelmes Isténünk! a kinek ortzád előtt örvendezünk, ne botsáss el-senkit-is ebből az Helyből, e Te Templomodból áldás nélkül; valaki Imádtá a Te Felséges Nevedet ebben az Házban, tölts bé-minden jó Févet Örömmel; és minden Léleknek ajándékoz Idveffséget, a Te Fémeid légyenek nyitva, és féleid fégyelmetefek ez Helyben lett minden foháffkodásra, Févünk jó kívánságira, Ditsöítsd meg Te magadat ebben az Orában, hogy e Kereférsény Gyülekezet, és minden Hívek Örvendezzenek minden jóban, és békeférséggel lakozzanak ez Helyben, mellyet örökségül adtál nekik. Amen.